(THE WORKERS' WORD)
The Lithuanian Workers' Weekly, Published by the "Darbininkų Žodis" Publishing Association, 184 Spadina Ave., Box 31, Toronto, Ont., Canada

DARBININKŲ ŽODIS

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖS

SUBSCRIPTION RATES:
In Canada and Great Britain: One Year $2.00; 6 Months $1.00.
In All Other Countries: One Year $2.50; 6 Months $1.25. Single Cp. 5 c.

Nr. 37 (136) KETVIRTADIENIS, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 10, 1936, TORONTO, ONTARIO METAI V

ISPANIJOJ SUDARYTAS NAUJAS MINIST. KABINETAS

Nauju Premjeru Largo Caballero

Naujas Ministerių Kabinetas Pasižadėjo Vesti Kovas Prieš Sukilėlius Daug Griežčiau

Į KABINETĄ ĮEINA ŠEŠI SOCIALISTAI IR DU KOMUNISTAI

Madridas, Rugsėjo 4.—Čia sudaryta kairiųjų koalicinė valdžia su Largo Caballero priešakyje. Kairioji koalicinė valdžia susideda iš 6 socialistų, 2 komunistų, 1 respublikono, 1 kataloniečio, 2 kairiųjų respublikonų baskviečio.

Largo Caballero prezidento Azanos paskirtas premjeru. Užsieno ministerio vietą užėmęs socialistas Vayo; Finansų—socialistas Negrin; Laivyno ir orlaivyno — socialistas Prieto; Vidaus reikalų—socialistas Galarza; Industrijos ir komercijos—socialistas Gracia; Agrikultūros—komunistas Uribe; Švietimo—komunistas Hernandes, ir kiti.

NAUJO MINISTERIŲ KABINETO PAREIŠKIMAS

Madridas, Rugsėjo 4.—Naujas Ispanijos ministerių kabinetas, į kurį įeina šeši socialistai ir du komunistai, su socialistų Largo Caballero priešakyje kaipo premjeru, išleido sekantį pareiškimą:

"Pirmiausiai, naujoji valdžia, atsižvelgdama į savo sudėtį, mano, kad ji tiesioginiai atstovauja visas politines jėgas, kovojančias įvairiuose frontuose už išlaikymą demokratinės respublikos, prieš kurią sukilėliai pakėlė ginklą. Respublikos prezidentas jaučia, kad buvo būtinas reikalas, remiantis pirmesnių valdžių patyrimais, pertvarkyti ministerių sąstatą įleidžiant į jį platesnę atstovybę.

"Partijos, prie kurių priklauso ministeriai, šią programą priėmė, kaip tik jom buvo įteikta, tokiu būdu leisdamos sudaryti tokią valdžią, į kurią įeitų ir tų partijų atstovai, kurios iki šiol nebuvo atstovaujamos, nors jos ir rėmė pirmesnę valdžią.

"Antra, ministerių programa stipriai paremta dideliu noru pagreitinti pergalę ant sukilelių, suderinant žmonių pastangas, suvienyjant jų veiksmus, ir tą viską tinkamai panaudojant. Visi kiti politiniai reikalai rišasi su šiuo.

"Visi ideologiniai skirtumai padėti į šalį, kadangi šiuo laiku negali būti kitų troškimų, kaip tik užtikrinimas pergalės ant sukilėlių.

"Trečia, Ispanijai esant laisvai nuo visų imperialistinių siekių, valdžia skelbia taikingumą, kuris atsako ne tik ministerių siekiams, bet ir visos šalies gerbūviui. Visuotina taika bus vyriausia garantija iš mūsų pusės.

"Ketvirta, su taikinga dvasia, valdžia tvirtina Ispanijos draugiškumo kitoms tautoms sentimentą ir pasižadėjimą laikytis Tautų Lygos įstatų, tikėdama, kad tokiu būdu mūsų šalis užsitarnaus tą pat iš kitų šalių.

"Penkta, valdžia pareiškia, kad ji dės visas pastangas apsaugoti savo šalies rubežius, kuriems sudarytų didžiausį pavojų sukilėlių laimėjimas.

"Šešta, valdžia su didžiausiu entuziazmu sveikina savo šalies jėgas ant žemės vandenio ir ore—liaudies miliciją, kuri gina respublikos legalumą. Valdžios tikslas tapti verta tokių didvyriškų kovotojų, kurių teisingi troškimai pagerinti socialį būvį pas mus ras pilną užtikrinimą."

NAUJO KARO MINISTERIO VEDAMI BENDRAFRONTIEČIAI PLIEKIA FAŠISTUS

Madridas, Rugsėjo 7.—Nežiūrint to, kad fašistai užėmė Iruną, kur jiems pavyko nugalėti lojalistus ir paskersti porą tūkstančių nekaltų žmonių, lojalistų padėtis nei kiek nepablogėjo, nes jie laimėjo kituose frontuose.

Naujas ministerių kabinetas ne veltui pasižadėjo vesti griežtesnes kovas su sukilėliais. Per pirmas savo gyvavimo dienas jo vedami liaudies kareiviai uždavė nemažus smūgius fašistam net keturiuose frontuose.

Toledo provincijoj, Talavera apylinkėj, lojalistai sumušė fašistų armiją, kuri grumojo Toledo ir Madrido miestams. Valdžios kareiviai pasistūmė pirmyn šešis kilometrus. Keli šimtai fašistų užmušta.

Huesca miestas liko visai užimtu. Lojalistai baigia krapštyti fašistus iš visų budinkų, kur jie buvo užsibarikadavę.

Montrore, Cordobos provincijoj, lojalistai susitiko su fašistais, kuriuos greitai sumušė. Fašistai neteko virš šimto kareivių.

Liaudies frontas aplaikė didelę pergalę Cerro Murrianoj, Cordobos provincijoj, kur fašistai neteko apie 200 kareivių. Čia buvo sutraukti maurai ir užsienio legionieriai. Tačiau ir jie neatsilaikė prieš liaudies miliciją.

Penkios dešimtis civilių sargų užmušta Granadoj, kur lojalistai numetė 200 svarų bombą.

Huesca miestą užėmus, Zaragozoj esantieji fašistai liko atkirsti nuo Jaca, iš kur jie galėtų gauti paramos.

Vakar po visą liaudies valdžios valdomą Ispanijos dalį buvo didelės demonstracijos, kuriose darbininkai ir prieš fašistus nusistatę žmonės kumštis sugniaužę pasižadėjo remti naują ministerių kabinetą ir kovoti prieš fašistus.

Barcelonoj sudaryta trys pulkai liaudies milicijos iš 60,000 vyrų ir moterų, kurie stos ginti Ispaniją nuo fašistų.

Talaver de la Reinoj, Estramaduros fronte, fašistai norėjo būtinai prasimušti linkui Madrido ir Toledo miestų, bet 36 valandų jų pastangos nuėjo niekais, nes liaudies milicija juos pasekmingai atmušė, o paskui dar pradėjo puolimą ant jų iš artilerijos.

Darbininkų didvyriškumą didina iš fašistų pusės atbėgę kareiviai. Vienas karininkas pasakojo, kad Morokkoj fašistai sušaudę apie 4,000 darbininkų pastatydami prie sienos po 40 darbininkų vienu kartu.

FAŠISTAI GRUMOJA MADRIDUI GAZAIS

Madridas, Rugsėjo 8.—Fašistų orlaiviai mėtę lapelius ant Madrido, kuriuose grumoja Madridui gazais, jei nepasiduos geruoju. Kitų šalių atstovybės labai nusigandę. Sako, kad rengiasi siųsti protestus fašistų vadui.

Kituose frontuose fašistai labai silpnai laikosi. Kai kur jie atsitraukė be mūšių. Tikimasi, kad Ovedo greitai pateks į lojalistų rankas, nes lojalistai pradėjo didelį puolimą. Baigia imti ir Alcazaro tvirtovę.

Šiame paveikslėlyje matyti Ispanijos liaudies kareiviai, besirengią poilsiui po didelių mūšių su fašistais. Viduryje paveikslo matyti jauna mergina. Tūkstančiai tokių jaunų merginų ir moterų stojo kovon už laisvę. Skubėkim su parama!

W. Green Reikalauja Išmetimo S. Lawrence iš ADF.

Hamilton, Rugsėjo 5.—Trades and Labor Council svarstė laišką nuo Amerikos Darbo Federacijos prezidento William Green, kuriame reikalaujama, kad Sam Lawrence, CCF atstovas Ontarijos provincijos seimelyje, būtų išmestas iš organizuotų darbininkų tarpo, kadangi jis esąs komunistas.

Bet Trades and Labor Council vieton išmetimo išnešė pasitikėjimo rezoliuciją.

Greenas informacijų apie Sam Lawrence gavęs iš inžinierių internacionalo prezidento Possedel, kuriam žinias suteikęs sekretorius inžinierių lokalo 700.

WINNIPEGO TURČIAI NORI PANAIKINTI DEMOKRATINIUS RINKIMUS

Winnipeg, Rugsėjo 4.—Dvidešimt penki šio miesto biznieriai tarėsi, kaip išvyti iš miesto tarybos progresyvių atstovų daugumą. Sekančiuose rinkimuose jie nori pravesti daugumą ir paskui padaryti tokius patvarkymus, kad miesto taryba būtų sudaryta ant "biznio" pamatų ir miestą valdytų "beklasiniai."

Fašistai Renkas Aptarimui Naujo Karo Planų

Nrnburg, Vokietija, Rugsėjo 6. — Antradienyje čia prasidės nacional-socialistų partijos metinė konvencija, kuri šaukiama veikiausiai tam, kad aptarti Europoj susidariusią padėtį.

Dr. Robert Ley, German Labor Front vadas, vykdamas į minėtą konvenciją pareiškė, kad svarbiausiu suvažiavimo klausimu bus "kova prieš komunizmą."

Ispanijos komunistai, socialistai ir kiti bendrafrontiečiai, jis pareiškė, gali suteikti vežimą tai krusadai.

Žydai ir katalikai tos konvencijos laukė, kaip kokios sūdnos dienos, nes jie tikisi, kad po tos konvencijos fašistai pradėsią da didesnį persekiojimą žydų ir katalikų.

1,000 KATALIKŲ KUNIGŲ PERĖJĘ PER KONCENTRACIJOS KEMPES

Munich, Rugsėjo 7. — Laike keturių mėnesių Vokietijoj buvę areštuota 300 katalikų kunigų už "kritikavimą" nazių ir gabenimą užsienin pinigų.

Viso Vokietijoj per koncentracijos kempes perėję 1,000 kunigų.

Žinias paduoda vienas kanadietis, kuris lankėsi Vokietijoj.

Kolektyviečiai Juokiasi iš Hitlerio Propagandos

Maskva, Rugsėjo 6.—Sovietų Sąjungos kolektyviečiai dar niekad neturėjo tiek skanaus juoko, kaip dabar, kuomet jie sužinojo, kad Hitlerio spauda skelbia, jog Ukrainoj badas ir valstiečiai sukyla.

Kolektyviečiai Hitleriui atsako, kad jie niekad neturėję tokių gerų ūkio mašinų ir tokio gero derliaus, kaip dabar. Daugiau ne 7,000 kolektyvų gavo po 13 centnerių grūdų iš hektaro. Tokių kolektyvų pereitais metais buvo tik 4,000.

Šimtai kolektyvų ir tūkstančiai brigadų Ukrainoj šiais metais gavo po 300 pūdų grudų iš hektaro.

Odesos distrikte kornų šiemet gauta 90 milijonų pūdų daugiau, negu pereitais metais. Dniepropetrovskio distrikte grūdų gauta 50 milijonų pūdų daugiau, negu pereitais metais.

Lenkija ir Francija Atnaujino Karinę Sutartį

Paryžius, Rugsėjo 6.—Lenkijos karinių jėgų vadas, generolas Rydz-Smigly, užbaigė derybas su Francijos atstovais, kuri turi labai didelę reikšmę taikos klausimu.

Lenkijos ir Francijos sutartis, kurią rytoj patvirtins Francijos kabinetas, tarp kitų klausimų, atnaujina ir užtvirtina Lenkijos-Francijos karinį susivienijimą, kuris buvo padarytas 1921 metais.

Francija duos kreditų Lenkijai tiesimui strateginio geležkelio į Gdynią. Taipgi gamins ginklus ir kitus karo reikmenis del Lenkijos.

Ta sutartis, kaip spauda rašo, aiškiai parodo, kad Lenkija pakrypo linkui Francijos, SSRS ir kitų taikos trokštančių šalių, kas užduoda didelį smūgį Hitleriui ir Mussoliniui, kurie norėjo laimėti Lenkiją savo blokan prieš SSRS ir Franciją.

FRANCIJA SKOLINA LENKIJAI $150,000,000 GINKLAMS

Rambouillet, Francija, Rugsėjo 6.—Sulyg Francijos prezidento pareiškimo, Francija paskolins Lenkijai $150,000,000 apsiginklavimo sustiprinimui, kad atsilaikyti nuo Hitlerio pavojaus

Taipgi Francija gaminsianti Lenkijai ant kredito ginklus ir amuniciją.

W. Raila, 61 Euclid Ave., Toronto, Ont.

Mirus draugei Uršulei Vaitkienei, narei Toronto Lietuvių Komiteto Lietuvos Liaudžiai Ginti, reiškiame nuoširdžiausią užuojautą jos vyrui, komitetui ir Toronto lietuviams.

Kanados Lietuvių Komitetas Lietuvos Liaudžiai Ginti.
J. Lesevičius, Sekretorius
Montreal, Que.

Draugams, draugėms ir visiems Toronto lietuviams, užjautusiems mane liūdnoje valandoje del mylimos mano draugės **Uršulės Vaitkienės** netikėtos mirties ir suteikusiems man pagelbą laike laidotuvių, nuoširdžiausiai dėkoju. Jei Jums kada kokia nelaimė ištiks, kreipkitės pas mane, o aš su mielu noru padėsiu.

J. Vaitkus

Trades & Labor Kongreso Prezidentas Sako Reikia Reikalaut Laisves Unijom

Darbininkai Turi Turėti Teises Organizuotis į Tokias Unijas, Kokios Jiems Tinka, Draperio Nuomonė

KANADA ATSISAKO LAIKYTI VOKIETIJOS PABĖGELIUS

Sault St. Marie, Ont., Rugsėjo 5.—Kanados valdžia nutarė trijų žydų, pabėgusių iš Vokietijos nuo nazių teroro, nedeportuoti į Vokietiją, bet nepaiikti ir Kanadoj. Du bus deportuoti į Suvienytas Valstijas, o vienas į Palestiną. Suvienytose Valstijose jie galės būti kaip svečiai iki 1937 metų spalio mėnesio.

Atleido iš Darbo, Kad Susidraugavo su Kataliku

Toronto, Rugsėjo 7.—Kadangi buvo pastebėta, kad ji vaikšto su kataliku vaikinu ir kadangi jos motina katalikė, nors vedusi su protestonu, Margareta McQuhae, 23 metų amžiaus pradžios mokyklos mokytoja, atleista ir mokytojos vietos.

Kas mano, kad tik Hitleris nesutinka su žydais ir katalikais, tas labai klysta. Buržuazijai visur reikalingas žmonių kiršinimas, kad būtų lengviau valdyti ir išnaudoti.

ŽUVO 10 ŽMONIŲ ORLAIVIO NELAIMĖJ

Pittsburgh, Rugsėjo 6.—Dešimts žmonių sudegė, kuomet orlaivis, pakilęs iš Allegheny County orlaivių stoties, nukrito į mišką ir susidaužė. Tik viena mergina liko gyva, kuri pasakojo, kad orlaivis buvo patekęs į kelias oro kišenes, o paskui nupuolęs miškan.

Blumas Rezignuosiąs Jei Nesiliausią Reikalavę

Paryžius, Rugsėjo 6.—Francijos premjeras Leonas Blumas pareiškė, kad jis rezignuosiąs, jei darbininkai nesiliaus reikalavę remti Ispanijos liaudies valdžią.

Jis licpė suprasti, kad jis atstovaująs ne socialistinę valdžią, bet suvienyto fronto, todel jis privaląs laikytis sutarties. Kita, jis sako, Francijos kišimasis į Ispanijos reikalus iššauktų karą.

Darbininkai, tačiau, nurodo, kad Francijai bus blogiau, jeigu Ispanijoj laimės rašizmas.

METEORAS UŽDEGĖ PILNĄ JAVŲ KLOJIMĄ

Alvinston, Ont., Rugsėjo 7.—Arthuro White klojimas, pilnas nekultų javų, kaip žmonės pasakoja, buvo uždegtas nukritusio meteoro. Žmonės matę puolant žemyn šmotą ugnies, kuris puolęs kaip tik toj vietoj, kur klojimas stovėjo.

Nuostolių padaryta $5,000.

20,000 ETHIOPŲ VOS NEATĖMĘ ATGAL ADDIS ABABOS

Roma, Rugsėjo 7. — Pereitą sąvaitę apie 20,000 ethiopų buužpuolę Addis Ababą ir vos neatėmę iš italų.

Ethiopai turį laikiną valdžią Gore mieste. Visa vakarinė Ethiopija tebėra neužkariauta.

DALYVAUJA VIRŠ 300 DELEGATŲ; KELI KOMUNISTAI

Montreal, Rugsėjo 9.—Vakar atsidarė Trade and Labor Kongreso metinė konvencija, kurią atidarė Kongreso prezidentas P. M. Draper, pareikšdamas, kad prie kongreso afiliavusių unijų narių skaičius žymiai padidėjęs.

Vyriausia Kongreso užduotimi esanti kova už teises darbininkams organizuotis į tokias unijas, į kokias jie pageidauja.

Netikėdamas, kad darbininkai gali gauti tas teises be kovos, pareiškė, kad darbininkai turi patys susirasti išeitį. Tačiau esą reikalinga versti valdžią, kad išleistų tokį įstatymą, kuris garantuotų darbininkams tą laisvę.

Didelis įtempimas konvencijoj pasireiškė belaukiant svarstymo ką daryt su Sam Lawrence, kurį ADF prezidentas Greenas apšaukė komunistu ir pareikalavo jo išmetimo. Tačiau delegatai jį priėmė kaip ir kitus, jokio jam užmetimo nedarė. Konvencijoj dalyvaują draugas Salsberg ir kiti komunistai.

"Šiame raporte mes norime nurodyti reikalingumą vienybės mūsų eilėse," pareiškė prezidentas.

"Darbininkų jėga neaprubežiuota, kuomet ji suvienyta," buvo kitas jo obalsis.

Konvencija yra gavusi 205 rezoliucijas, kurios teks priimti ar atmesti.

Delegatų skaičius dar nenustatytas, bet manoma, kad virš 300.

Nežiūrint Lietaus Demonstravo Penki Tūkstančiai

Toronto, Rugsėjo 8.—Buvo tikėtasi šiemet turėti labai skaitlingą Labor Day demonstraciją, bet pasitaikė lietus, tai visi planai pairo. Visą pirmadienio rytą pylė lietus. Tik apie devintą valandą ryto pradėjo giedrėti ir atrodyti, kad gal nebelis daugiau kaip pusę valandos.

Nežiūrint to, demonstravo apie pusšešto tūkstančio. Kaip tik lietus pradėjo silpnėti, unijistai su savo plakatais ir kitais demonstracijai parengtais dalykais pradėjo bėgti į Queens parką, iš kur demonstracija prasidėjo.

ATMUŠA BIAURIUS FAŠISTŲ MELUS APIE LOJALISTUS

Fontarabia, Ispanija, Rugsėjo 7.—Coralie van Paassen rašo, kad lojalistai paleidę iš kalėjimo 270 fašistų, kuomet pasitraukę iš Iruno. Vadinasi, savo priešus paleido laisvėn, o fašistai skelbia, kad jie buvo nužudyti.

Taipgi 82 metų amžiaus vyskupas vyksta Romon. Fašistai buvo paskelbę, kad lojalistai nužudę jį.

BUVO SUKILĘ PORTUGALIJOS JŪRININKAI

Lisbon, Portugalija, Rugsėjo 9.—Portugalijos valdžia skelbia, kad pasireiškęs jūrininkų sukilimas nuslopintas. Esą keli užmušti bombarduojant kanuolėm.

DARBININKŲ ŽODIS

(THE WORKERS' WORD)

Kanados lietuvių darbininkų sąvaitraštis. Leidžia "Darbininkų Žodžio" Draugija.

Prenumeratos kaina Kanadoj ir Anglijoj: metams $2.00; 6 mėnesiams $1.00. Visur kitur: metams $2.50; 6 mėnesiams $1.25. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite "Darbininkų Žodžio" vardu.

184 Spadina Ave., Box 31, Toronto, Ont.

NEUTRALUMO POLITIKA LABAI NEVYKSTA IR NĖRA PRIEMONĖ KARO IŠVENGIMUI

Kada Ispanijos fašistai paskelbė karą demokratiniu keliu išrinktai valdžiai. Mussolinis ir Hitleris greitai pribuvo jiems pagelbon. Francijos valdžia, su Blumu priešakyje, iškėlė obalsį, kad visos šalys laikytųsi neutraliai. Tas obalsis buvo remiamas tuomi, kad kitų šalių kišimasis į vidujinius Ispanijos reikalus prives prie pasaulinio karo.

Bet kelių sąvaičių įvykiai parodė, kad tokia politika nevyksta ir nei kiek nesumažina karo pavojaus. Kuomet Francija sulaikė pardavimą ginklų ir amunicijos, tai Italija ir Vokietija, bovidamos Franciją kalbomis apie neutralumą, gabeno ir gabena ginklus, orlaivius ir amuniciją. Gabeno ir Anglija ir kitos šalys. Kitaip sakant, fašistai gavo užtektinai visko, o liaudies valdžiai paramos buvo sunku gauti.

Kaip faktai parodo, su fašistais negalima taip elgtis, kaip kai kas mano. Ethiopijos klausime fašistai pasirodė, kad jie nepildė Tautų Lygos sankcijų. Jie rėmė Mussolinį. Dabar jie tą patį kartoja. Kuomet demokratinės šalys kalba apie nesikišimą, jie siunčia karines jėgas ir gelbsti fašizmui.

Kaip dabar paaiški, tai fašizmas vistiek pasirengęs išprovokuoti karą. Ispanijos fašistai turi pasidarę planus pasikvietimui Italijos ir Vokietijos armijų į Ispaniją. Jei jie tą padarys, karas bus pradėtas.

Jei fašistai Ispanijoj laimės, karo pavojus labai padidės. Fašistinis blokas Europoj tuomi žymiai sustiprės. Hitleris ir Mussolinis galės pradėti karą prieš demokratiją ir socializmą.

Norint išvengti karo, reikėjo visoms demokratiją mylinčioms šalims suremti pečius ir pastoti kelią fašizmui. Francija ir kitos demokratinės šalys turėjo duoti teisėtai Ispanijos valdžiai kuodidžiausią paramą, kad fašizmas būtų sutrėkštas kuogreičiausiai. Geriau buvo sumušti fašizmą sumušant jį Ispanijoj, negu paskui su juo kariauti pasaulinėj plotmėj.

Francijos darbininkai šimtais tūkstančių demonstruoja ir reikalauja, kad Francijos valdžia duotų paramą Ispanijos liaudies valdžiai. Tą patį turi daryti ir kitų šalių. Norint apginti demokratiją, reikia apginti ją Ispanijoj. Norint kovoti prieš fašizmo pavojų, reikia kovoti prieš jį Ispanijoj, kur jis daro atakas.

Verskim Kanados valdžią remti Ispanijos valdžią, kuri išrinkta demokratiniu keliu!

LIETUVOS FAŠISTAI NUSIGANDĘ LIAUDIES FRONTO

Francijos ir Ispanijos liaudies frontai, kurie taip sekmingai muša fašizmą, įvarė kinkų drebėjimą ir Lietuvos fašistams. Kad taip yra, tai matyti ir iš saugumo (žvalgybos) departamento direktoriaus paskaitos per radio, kurioje jis visu savo sugabumu puolė liaudies frontą.

"Paskutiniais laikais Europoje," sako žvalgybos viršininkas Povilaitis, "ryškiai pastebimas **dviejų politinių frontų susidarymas: iš vienos pusės—marksistinio, o iš antros—nacionalistinio.** Marksistinį frontą sudaro komunistai ir kitos marksizmui artimos organizacijos bei grupės. Nacionalistinį frontą sudaro įvairios tautiškos organizacijos."

Matote, pačioj pradžioj savo paskaitos žvalgybos viršininkas stengėsi iškraipyti liaudies frontą. Jis norėjo įkalbėti Lietuvos žmonėms, kad liaudies frontą sudaro tik marksistinės organizacijos. Mes gi gerai žinome, kad į liaudies frontą Ispanijoj ir Francijoj įeina net liberalai. Dešinįjį frontą sudaro tik fašistinės organizacijos. Jei Lietuvos tautininkams reikėjo uždaryti Krikčionių Demokratų Partiją, pavasarininkų organizacijas, reiškia jos nepritarė dešiniajam frontui.

Toliau tas žvalgybos viršininkas giedojo:

" Kai tautiškas judėjimas Europoj ėmė vis smarkiau reikštis, marksizmui buvo suduotas skaudus smūgis, ypač **Italijoj, Vokietijoj, Austrijoj** ir kai kuriuose kituose kraštuose. **O smūgis marksizmui buvo smūgis komunizmui."**

"Taigi, **ieškodamas išeities, komiternas iš pagrindų pakeitė savo veikimo taktiką."**

"Iš viso, **į komunistų taktikos pakeitimą ir jų pastangas sudaryti 'liaudies frontus' reikia žiūrėti, kaipo į komunizmo krizę."**

"Tie, kurie džiūgauja del "liaudies frontų' pasisekimų, ar jų sudarymo viename ar kitame krašte, labai klysta. Gaila, kad ir pas mus atsiranda žmonių, rodančių palankumo 'liaudies frontams.' "

Ant galo liepė žiūrėti į Ispaniją, kur liaudies frontas padaręs suirutę. Kruvinus fašizmo darbus suvertė ant liaudies.

Teisybės nuo liaudies fašistai nepaslėps. Ateis laikas, kad ir Lietuvoj liaudis sudarys tokį galingą frontą, kuris nuvers fašistus. O mes, kanadiečiai, vykdykime gyveniman Kanados Lietuvių Kongreso Lietuvos Liaudžiai Ginti tarimus, kad padėti suspaustai Lietuvos liaudžiai atmušti tokių žvalgybos viršininkų užpuolimus ir liaudies purvinimus.

"DARBININKŲ ŽODŽIUI" JAU KETURI METAI

Rugsėjo mėnesį, 1932 metais, išėjo pirmas "Darbininkų Žodžio" numeris. Vadinasi, šį mėnesį sukanka "Darbininkų Žodžiui" keturi metai.

Paprastai, tokias sukaktuves minint, daromos peržvalgos, apskaičiuojama, kas per tą laiką yra nuveikta. Imant "Darbininkų Žodį," galima pasakyti, kad jis atliko didelį darbą. Tos Kanados lietuvių sudėtos aukos atnešė didelę naudą ne tik Kanados lietuvių judėjimui, bet ir tarptautiniam.

"Darbininkų Žodis" nemažai padėjo Kanados lietuviams klasinio susipratimo pasiekti. Per jo špaltas nuolatos gvildenami įvairūs šių dienų klausimai. Buvo vedamas savitarpinio lavinimosi skyrius. Buvo perleista kuone visa Dimitrovo kalba suvienyto fronto klausimu. Apie šeimyną, perspausdinom draugo Kapsuko knygutę. Sunku išvardinti viską, kas buvo talpinama.

"Darbininkų Žodžiui" teko paskleisti tarpe Kanados lietuvių darbininkiškos vienybės dvasią, kuri, kaip mes šiandien matom, puikiai pražydėjo. Nebus perdėta, jei pasakysime, kad Kanados lietuviai stovi suvienyti prieš fašizmą ir karą, išskyrus vieną kitą atsiskyrėlį.

Jei paimti Kanados Lietuvių Kongresą, tai ir čia daug kredito tenka "Darbininkų Žodžiui." Jis nuolatos aiškino apie padėtį Lietuvoje ir ragino imtis kokių nors žygių, kad padėti Lietuvos darbo žmonėms. Ir reikia pasakyti, kad tas kongresas buvo labai pasekmingas.

Bet neįsivaizdinkime, kad mes atlikome viską, kas buvo galima. Trūkumų buvo gana daug. Juos paslėpti būtų didelė žala. Rasime daugelį kolonijų, kur nebuvo užtektinai dedama pastangų gauti naujų skaitytojų ir senus palaikyti. Rasime tokių kolonijų, kur draugai nesistengė organizuoti korespondentų būrelius ir lavintis rašyti korespondencijas, kad suteikus laikraščiui žinių iš tų kolonijų. Didelė klaida manyti, kad tik redakcijos darbas užpildyti laikraštį. Yra ir kitų trūkumų, kuriuos turėtų patys draugai iškelti susirinkimuose ar spaudoj.

Penktus metus pradėdami turime pasistatyti sau už uždavinį dirbti per visus metus, kad "Darbininkų Žodį" paskleisti kuoplačiausiai, pagerinti jį visapusiai ir sustiprinti jį finansiniai. Lai šie penkti metai būna jubiliejiniais metais.

VISŲ NETIKINČIŲ TAMOŠIŲ PASISKAITYMUI

"Per pastaruosius keturius metus aš laikas nuo laiko šio žurnalo (Saturday Night—Red.) puslapiuose ir kituose spausdiniuose ir nuo platformos mėginau išaiškinti Kanados žmonėms taip vadinamą 'rusišką eksperimentą.' Dabar aš jaučiuosi esąs priverstu prisipažinti padaręs didelę klaidą pamatiniuose savo aiškinimuose apie tą eksperimentą," rašo Nicholas Ignatieff, kurio tėvas prie caro valdžios buvo švietimo ir agrikultūros ministeriu.

"Kraštutiniškai kritiškas mano atsinešimas linkui rusiško komunizmo atsiekimų nepaėjo iš neapykantos, bet iš tokio mano supratimo tų faktų," jis sako.

"Man atrodė, kaip ir daugeliui kitų tėmytojų, kad industrinis proletariatas, kuris sudaro labai mažą gyventojų dalį, saujelės komunistų vedamas, mėgina jėga valdyti ir bėgailestingai išnaudoti Rusijos valstiečius, kurie sudaro didžiumą Rusijos gyventojų. Aš maniau, kad Rusijos valstietiško mažo savininko ir komunistinio-industrinio proletaro reikalai ir siekiai yra beviltiškai vieni kitiems priešingi ir niekad negalimi sutaikyti. Man atrodė, kad atsiekimai industrijoj buvo atsiekti per išnaudojimą agrikultūros. Tas nunuogino prieš mane komunistų vadų skelbiamus žmoniškumo idealus ir paliko juos hipokritiškais, o visą sovietų struktūrą pamatiniai netinkama ir pastatyta ant tuojautinio sugriuvimo nuo atsimušimo į paprastą žmoniškumą ir į devynių dešimtadalių Rusijos gyventojų opoziciją.

"Bet tos biaurios mano pranašystės apie sugriuvimą Rusijos agrikultūros ir apie įvykstantį susikirtimą tarp valstiečių ir industrinių darbininkų, kurias aš skelbiau—kartu su kitais žymiais agrikultūriniais ekspertais—pasirodė klaidingomis. Rusijos agrikultūrinis krizis buvo nugalėtas, sąlygos greitai pagerėjo, ir, kaip atrodo, valstiečiai su Sovietų režimu susidraugavo."

Prie to galima pridėt tik tiek, kad visi tokie netikintieji Tamošiai bus priversti padaryti tokius prisipažinimus.

KAIP KRIKŠČIONIS DISKUSUOJA A P I E KRIKŠČIONYBĘ, KOMUNIZMĄ IR FAŠIZMĄ

"Dvi socialės jėgos šiandien lenktyniuojasi su krikščionybe del užvaldymo žmonių proto, tai yra fašizmas ir komunizmas," rašo Charles Huestis, žymus Toronto Daily Star bendradarbis. "Su fašizmu, krikščionybė negali turėti nieko kito, kaip tik amžiną susikirtimą, nes, kaip Dr. Paul Polanyi sako, 'fašizmas yra ne tiktai socialistinio judėjimo naikintojas, bet ir krikščionybės, išskiriant visai niekam nevertas jos formas.' Visai kas kita su komunizmu, kuris naudoja krikščionišką geraširdystę ir pasiaukavimą."

Toliau jis mėgina surasti, kas yra krikščionybė ir komunizmas:

"Jei jūs paklausit komunistą—pavyzdžiui Mr. Tim Buck—ką reiškia komunizmas, jūs gausit atsakymą aiškų, tvirtą ir galutiną. Bet jei jūs paklausit bile kurį krikščionių kunigą, kas yra krikščionybė, jo atsakymas veikiausiai bus neaiškus arba neigiamas," jis sako. O priežastis to, jis sako, yra ta, kad "bažnyčios niekad negalėjo susitarti ant to, ką reiškia eiti Kristaus keliais."

"Viskas, ką ji gali pasakyti socialės neteisybės aukoms, tai 'kraukite danguje ir laukite,' " jisai sako. Paskui liepia pažiūrėti į komunizmo principą:

"Lai bile kas palygina komunistinį principą: 'Iš kiekvieno sulyg jo išgalės; kiekvienam pagal jo reikalą,' su dabartine 'krikščioniška' sociale tvarka, ir pažiūri, kokia bus išvada. Tai komunizmas, o ne krikščionybė, praktikuoja krikščionišką tikėjimą."

Reikia pripažinti, kad Huestis labai teisingai klausimą diskusuoja. Su fašizmu negali eiti nei vienas, kuris trokšta socialės teisybės. Fašizmas yra didžiojo kapitalo režimas. Fašizmas rengiasi paplukdyti visą pasaulį kraujuose, kad tik padidinti kapitalistų pelnus. Krikščionys darbininkai, kurie trokšta matyti darbo žmogų iškeltą iš to skurdo, turėtų dėtis su priešfašistiniais kovotojais.

Kaip Bus Vedamas Būsimas Karas

Šiuolaikiniai buržuaziniai kariški teoretikai įžiūri pirmiausiai tokį naują faktorių, kaipo reališką pavojų revoliucinio eksplodavimo k a p i t a l istiniuose kraštuose. "Užsitęsęs ilgesnis karas greičiausiai neužsibaigs taika, o visapasauline revoliucija," rašo Fuler. Antra, jie kreipia domę į didelį progresą šiuolaikinės kariškos technikos palygindami ne tik su 1914 m., bet net su 1918 m., pirmiau visko srityje aviacijos, mechanizuotų dalių ir kariškos chemijos.

Galimas pavojus revoliucinio eksplodavimo stumia buržuazinius teoretikus ant propagandos kelio už greitai judančias mechanizuotas "mažas profesonališkas armijas." Tokiais teoretikais yra Fuller, Liddel—Gart, Martel, Zoldin, Shal de Gol ir kiti. Yra ir kita srovė, kuri stato pirmon eilėn hegemoniją orinio laivyno, kaipo vienintėlį faktorių greitos ir sprendžiančios pergalės. Tos srovės teoretikais yra Due, Gelders ir kiti.

Kaip pirmi išvedžiojimai, taip ir antri paeina iš vieno ir to paties principo, o ypatingai iš pastangų užbaigti karą kuogreičiausiai, kad jis tesitęstų trumpiausį laiką del išvengimo ekonominių ir vidaus politinių sudrebinimų ir apsiginklavimo milijoninių darbininkų masių, ant kurių buržuazija turi mažai vilties.

Bet visviena praktikoj nei viena iš valstybių nerizikuoja pasekti tą teoriją ir kaip parodo paskutinių laikų patyrimai, visos stambesnės v a l s tybės—Francija, Vokietija, Italija, Japonija, Amerikos S. V. ir net Anglija—orentuojasi ant masinių armijų.

Techniška bazė dabartinių masinių armijų, palyginus su 1914-1918 metų karu, labai pasikeite. Armijos dabar aprūpintos naujais galingais užpuolimo būdais, kurios maino ne tik charakterį buvusių operacijų, bet ir karo techniską sritį pačių mūšių.

Tie nauji būdai visų pirmiausiai yra galingas orinis laivynas. Dabartinė aviacija gali daryti naikinančius užpuolimus ne tik kariškų veiksmų už 300-400 kilometrų, bet ir duoti smūgį bile kokiai dabartinei europiškai valstybei, griaudama, naikindama ją iš vidaus iki 1,000—1,500 kilometrų. Būsimame kare visų pirmiausiai bus pastatyta sunaikinimui gelžkelių transportacija, pramonė, maitinanti karą krašto centrai, o kartu su jais ir visi gyventojai daugiau ar mažiau reikšmingų miestų. Apie tai, kokie bus smūgiai, galima spręsti nors ir pagal tą, kad orlaivynas kiekvienos iš dabartinių stambesnių valstybių gali iškelti į padanges vienu kartu iki 500 tonų bombų.

Antra, nauju galingu užpuolimo būdu pasireiškia mechanizuotos kariuomenės dalys. Savarankiškai veikdamos jos gali įsiveržti giliai į priešo teritoriją. Pavyzdžiui, viena itališka mechanizuota kariuomenės dalis, vadovaujama generolo Gracijano, paskutinėse operacijose itališko-ethopiško karo prasiveržė į krašto gilumą 400 kilometrų bėgyje keturių dienų.

Tokias dalis turi jau ir fašistinė Vokietija, į kurias įeina tankinės divizijos, susidedančios iš keleto šimtų tankų kiekviena, ir automobilių korpusai, kurie duoda galimybę permesti iš sykio keletą divizijų pėstininkų nuo 150 iki 200 kilometrų į vieną parą. Tokios pat dalys yra sutvertos Anglijos, Francijos, Italijos, Japonijos kariuomenėse. Armijose Francijos, Anglijos, Amerikos J. V. ir Italijos pravedama motorizuota kavalerija, kas daro ją pilnai galinga giliems manevrams.

Prie skaičiaus naujų užpuolimo būdų gali būti pavartotos cheminės ir ypatingos bakterialoginės atakos. Jeigu tie būdai bus pavartoti, jie galės suparaližiuoti ištisus rajonus, išnaikindami visą gyvybę.

Nauji užpuolimo būdai duoda galimybę buržuaziniams teoretikams iš naujo statyti problemą pradėjimui būsimo karo. Kaip jie stato tą problemą?

Ypatingą reikšmę pradėjimui karo duoda strategiškas staigumas, iniciatyviškam atidarymui karinių veiksmų, duodančių didelius operatyviškus patogumus del užpuolimo. Mūšių veiksmai, kaip parodė patyrimai japoniškų ir itališkų armijų, prasideda staigiu įsiveržimu, be formališko karo apskelbimo. "Sprogimas aviacinių bombų ir kriokimas tankų bus apskelbimas būsimo karo,"—rašo generolas Švarte, savo knygoje "Ateities karas."

Toks staigus įsiveržimas pradžioje karo turės eilę tikslų. Vienas iš jų, pagal Due nuomonę, įnešti "baisią paniką ir baimę į priešo šalį, staigiai ištaškyti jos materialinį ir moralį pasipriešinimą" veiksmu visų savo orlaivyno jėgų po tirščiausiai apgyventus centrus. Šarl de Gol daro tokius planus: išsykio permesti karą sauszemio jėgų ant priešo teritorijos ir kaip galima toliau nuo savo rubežiaus, suardant mobilizaciją svarbiausių priešo jėgų pačiam jos pradiniame perijode.

Tokiu būdu pradėjimas karo yra manomas, kaipo užpuolimas sunkiosios bombinės aviacijos iš oro ant apgyventų krašto centrų surištas su giliu įsiveržimu stambių motor-mechanizuotų dalių, palaikomų veiksmais lengvosios mūšio aviacijos pagal gelžkelius ir kitus transportacijos būdus, kurie yra net būtini del sukoncentravimo kariškų jėgų.

Įdomu pažiūrėti, kaip propanuoja daryti savystovias operacijas orinių jėgų.

Due skaito net būtinu reikalu padalyti į du etapu. Pirmas etapas—sunaikinimas bazių orinių jėgų, jų atsargų ir jų pramonės centrų su tikslu pilnai užkariauti "viešpatavimą ore." Tas duos galimybę mesti antram etape orinę armiją tūkstančių sunkiųjų bombinių orlaivių ant visų apgyventų centrų priešininko šalies sunaikinant jo pramoniškus ir politinius centrus, stambiausius gelžkelių mazgus, bazinius sandelius ir bazes jūrių laivyno.

Galders pasireiškia šalininku organizuotų smūgių visoms jėgoms pradedant nuo politinių centrų, sakysim Paryžiaus, del kurio sunaikinimo jis skaito užtektinai orinį laivyną, susidedanti iš 300 bombinių orlaivių, kurie galėtų paimti su savim apie 900 tonų bombų. (Iš knygos parašytos Galreds "Orinis karas")

Padarymui ir pravedimui orinių operacijų stambesniu maštabu perstato didelius sunkumus. Manoma, kad tokios kariškos operacijos baigsis praradimu didelės orinės jėgos. Bet vis viena strategiškas jų efektas yra numatomas gana didelis ir žymus.

Operacijas judomųjų motor-mechanizuotų jėgų manoma vartoti ne siauresniam maštabe. Pagal angliško autoriaus nuomonę, giluma įsiveržimo motorinių mechanizuotų armijų pirmoje karo dienoje pasieks iki 100—150 kilometrų, o visa kariškų operacijų giluma į priešo žemę—250—400 kilometrų.

Pagal buržuazinių teoretikų nuomonę, tos prasilaužę motorinės mechanizuotos masės, turinčios aprubežiuotą sugrįžimo galimybę, privalės veikti išimtinai užpuolimui. Naudodamosios savo greitu judėsiu, jos muš besigrupuojančią priešo kariuomenę dalimis, įnešdamos paniką ir betvarkę pirmutinėj zonoj kariškų veiksmų.

Ypatingai reikalinga pažymėti sudėtingas sąlygas, kuriose eis strategiškas išvystymas svarbiųjų jėgų.

1914 metais neprietelingos valstybės šeštoj dienoj mobilizacijos pradėjo svarbesnius aktus kariško perijodo — strategiškus pervežimus del sukoncentravimo kariuomenės karo lauko veiksmams. Tas koncentravimas be jokių kliūčių buvo užbaigtas šešioliktą dieną mobilizacijos (Rusijoj kiek vėliau). Priešininkų armijos buvo išstatytos kaip tik tuo laiku ir tose vietose, kurios buvo nustatytos dar taikos metu.

Visai kitokia operatyviška-strategiška padėtis gali susidaryti būsimo karo pradžioje. Pirmose dienose prasidės atkakli kova abiejų pusių už teisę įgivendinti išvystymą geresnių ir patogesnių sąlygų.

"Koncentravimas k a riuomenės,"—rašo Generolas Švarte,—"pasekoje gilios įtekmės priešo priims visiškai kitokias formas. Jau laike pervežimo kariuomenės gelžkeliais bus bandomas tas įtekmingumas. Didesnė dalis pervežimo, prikrovimo ir iškrovimo privalės būti atliekama nakty." Pastebėsim, kad būtinumas pervežimo privers gal būt, atsisakyti nuo ešalonų judėjimo vien tik nakty. Tas pats generolas Švarte išsireiškia įdomią mintį apie galimybę perkelti koncentravimo rajoną toli pirmyn į priešo teritoriją, kurią užgriebs įsiveržusi armija. Reikalinga skaitytis ir su priešingais apsireiškimais, kada priešininkas užgriebs koncentravimosi rajonus arba užpuls su savo aviacija svarbiausiąsias gelžkelio dalis 200—400 kilometrų atstume nuo savo valstybinių rubežių.

Prie to reikalinga pridėti nekurį abejotingumą išlaukinės politikos aplinkybių (klausimas apie santarvininkus), galimi išeksplodavimai traukinių kapitalistiniuose kraštuose rezultate streikų bangos ir netgi sukilymų svarbesniuose cantruose.

Skirtumas nuo pirmesnių žiaurių koncentravimo formų, kurios buvo nustatytos pagal pervežimo planą, būsimam kare ras pritaikymą daugiau lankstesnių formų, leidžiančių pamatinius pataisymus pervežime ir strateginius išvystymus net pačioj koncentravimosi eigoj. Toks priverstinas manevras bus neapsakomai sunku išpildyti pasekoje užsikimšimo visų gelžkelių kariuomenės antplūdžiu. Vienok greitumas laikino sukoncentravimo iki nekurio laipsnio gali būti aprūpinta masinių automobilių pervežimu, pavyzdžius jau parodė Vokietija.

Bendra nuomonė buržuazinių kariškų teoretikų yra kreipiama į užpakalines armijas ir kraštą kaipo užpuolimo objektą.

Plotas tarp fronto ir užpakalio būsimam kare bus visiškai nutrintas. Tuo pačiu laiku su pradžia atkaklios kovos fronte prasidės dar atkaklesni smūgiai po užpakalius kariaujančių kraštų.

Tie smūgiai bus vartojami, pirma, atakomis iš oro, naudojant kaip galingas fu-gasines bombas, taip ir mažas uždegamas bombas, o ypatingai cheminės. Pagal išskaičiavimą francūziško mokslininko Lanžaveno, užtenka numesti ant Paryžiaus 100 tonų nuodingų dujų, kad bėgyje vienos valndos padengti jį chemiškais debesimis storio 20 metrų, kurie išdusintų visus to milijoninio miesto gyventojus. Del to, kad pakelti į padanges tokį kiekį bombų, reikalinga turėti viso labo 100 sunkiųjų bombinių orlaivių arba 250 lengvųjų.

Antra, del įtekmės į užpakalį gali būti priimtas bakterialoginis naikinimo būdas. Tas naujas užpuolimo būdas numatomas vartoti vien tik giliai užpakalyje, del to, kad jo vartojimas arti fronto reikštų didelį pavojų plačiai puolančiai armijai.

Apart to, užpakalyje gali veikti oriniai desetai, išsodinami gilioj teritorijoj del užpuolimo gelžkelių, sandelių ir net pramonės centrų.

Ant galo, užpakalin bus nukreipti būdai morališkos veikmės, kurie pripažįstami vieni iš svarbiausių. "500,000 lapelių, numestų į neramumų apimtą kraštą, gali parodyt didesnę

(Pabaiga 3-čiam puslapyj)

DARBININKO AKIM ŽIŪRINT

"Mes norime pažymėti, kad kaltinamieji turėjo visiškai palankų teismą ir kad, sulyg prodymų, o ypatingai kas liečia kaltinamųjų santykius su nacių slaptosios policijos agentais, mirties bausmė buvo pilnai užtarnauta," sako trys advokatai savo kablegramoj amerikiniam tarptautiniam komitetui politiniams kaliniams ginti, kurie dalyvavo tame teisme, kur buvo teisiami trockistai-teroristai.

Kas matė tą teismą, tas nekalba taip, kaip J. Jokubynas "Naujienose."

• • • • •

"Naujienos" smerkia Sovietų valdžią už reikalavimą išvyti iš Norvegijos Leoną Trockį, kaipo teroristų vadą. Girdi, "reikia stebėtis, kad Maskva statė tokį reikalavimą Norvegijos valdžiai. Kitą syk patys bolševikai gyveno svetimose šalyse. Ar jiems būtų patikę, jeigu caro valdžia būtų pareikalavusi juos iš tų šalių išguiti?"

"Naujienoms" visi lygūs—ir bolševikai ir kriminalistai. Juk bolševikai slapstėsi tik todel, kad gynė darbo žmonių reikalus. O Trockis yra tas asmuo, kuris nori sugriauti darbo žmonių šalies valdžią ir pačią šalį atiduoti fašistams. B e ndradarbiavimas su nazių agentais tą patvirtina.

• • • • •

Dabartiniu laiku visa socialistinė spauda iš galvos eina beaikindama komunistų taktiką. Jos nori svietui įkalbėti, kad komunistai atsisakė nuo kapitalizmo nuvertimo. Tai didžiausia nesąmonė.

Komunistai niekad neatsižadės nuo kapitalizmo nuvertimo ir proletariato diktatūros įsteigimo. Bet tą kartoti kiekvienos kalbos pabaigoj, visai bereikalinga, kuomet šiandien svarbiausis klausimu stovi fašizmo atmušimas.

Tuo pačiu laiku tie socialistiniai laikraščiai visai nesąmonės skelbia, kuomet jie sako, kad reikia kovoti už socializmą, o teragina žmones kovoti už tas sąlygas, kurios būtinai reikalingos ėjimui prie socializmo. Kaipę steigsi socializmą, kad tau fašizmas suvaržys rankas ir negalėsi nei pakrutėti.

• • • • •

Kai kurie žmonės, kad ir iš buržuazijos lagerio, vistiek geriau nukalba, negu kokie socialistai. Štai ką sako Nicholas Ignatieff, caro ministerio sūnus:

"Aš pilnai suprantu, kad jei fašizmas Ispanijoj pralaimės, tenai veikiausiai bus komunistinis triumfas, kuris neapsieis be jėgos ir kraujo praliejimo. Bet kiek plačiau žiūrint ir žmonių gerbūvio ieškant, mes esame priversti pripažinti, kad komunizmas, kartu su visomis socializmo formomis, pamatiniai stovi už taiką ir pakėlimą masių žmoniškumo į aukštesnį laipsnį. Mes galime nesutikti su metodais, mes galime gailėtis savo turtų, kuriuos socializmo triumfas apkapos, bet kuomet mes atsistojame prieš dvi jėgas, kovojančias už pasaulio valdymą, už ką jos šiandien aiškiai kovoja, mes negalime gėdytis prisidėti prie antifašistinių jėgų."

Kas kiek plačiau galvoja, tas mato, kad šiandien kova eina tarp dviejų jėgų, tarp komunizmo ir fašizmo. Sakyti, kad komunistai atsižadėjo komunizmo, tai skelbti nesąmones.

• • • • •

Visos taktikinės kovos, tai grindimas kelio linkui komunizmo. To komunistai neslėpia. Bet, nežiūrint to, kaip kam komunizmas nepatinka, jis yra progreso pusėj ir kiekvienas, kuris nori stovėti už progresą, turi stovėti su antifašistinėmis jėgomis, kartu su komunistais.

• • • • •

Demokratijos gynimas dar nereiškia, kad bus galima ją tokią palaikyti ant visados. Kas taip mano, labai klysta. Kaip iki šioliai, taip ir toliau, visuomenės santvarka keisis. Ji turės eiti linkui socializmo, komunizmo. Bet mes negalime peršokti per visas kitas valdymosi formas. O liaudies fronto valdžia, paremta ant kovos už laisvę darbo žmonėms žengti pirmyn, yra sekantis žingsnis.

• • • • •

Šiandien mes gyvename ne tokiame laikotarpyje, kad galima būtų žodžiais žaisti. Norint išvengti katastrofos, reikia rimtai klausimus diskusuoti, o ne juokus krėsti.

J. Y.

Mokslas ir Technika

daryta Nauja Stratosferinė Rakieta

ų dienų moderniška rakieta tam tikra kulka, panaši į ar- rijos šovinį. Kaip artilerijos inys savo lėkimui energiją į na iš išmetamojo pabūklo, ir rakietai skristi pradžią da tam tikras prietaisas— tikra armota. Bet svarbiau- jos varomoji jėga randasi oj rakietoj. Užpakalyje ra- os įvyksta sprogimai, kurie uoda skridimui naujos ener- s.

Dabartiniu laiku mokslas susi- nėjo naudojimu rakietų stra- feros matavimui. Tūlas Mau- Poirier, Kalifornijoj, su- struktavo naują rakietą. Ji ria 175 svarus. Tikimasi, kad galės iškilti iki 200 mylių nuo nės paviršiaus.

Kai rakieta iškils iki tiek, kiek galės, ji eksplioduos. Tuomet darys mažas parašiutas su ksliniais instrumentais, kurie rekorduos toj aukštumoj esan- temperatūrą, kosmiškų spin- lių veikimą, abelną stratosfe- padėtį, ir saugiai nusileis že- yn.

Nėra dar nustatytos datos, da darys tą bandymą.

Naujos Rūšies Sklandytuvas

Žmogus nepasitenkina šių die- moderniška aviacija ir sėdė- nu motoriniame orlaivyje, jis ko bemotorinio skridimo. Jau li metai, kaip yra naudojami motoriniai skridimai. Bemoto- nius skridimus išrado Sovietų jungos inžinieriai. Tam tiks- i yra naudojami sklandytuvai, rių dydis mažai kuo skiriasi o paties orlaivio. Tačiau žmo- s ieško lengvesnių bemotori- am skridimui mašinų.

Tulas Bob Morse iš Rendoldo, alifornijos, išrado naujos rū- es sklandytuvą. Pats sklandy- vas visais savo patogumais y- ra labai primityviškas. Sveria k 90 svarų. Audeklu aptraukta k sparnai ir galas uodegos. Vi- sklandytuvo konstrukcija su- sideda iš keletos plieninių lazdelių, kurios laiko sparnus ir uodegą. Sklandytuve atsisėdimui jokios vietos nėra; lakūnas priekinėj sklandytuvo dalyje diržais prisirišęs kybo ore ir su kojomis maskatuoja ir tokiu judėjimu nustato skridimo greitį. Kryptics kontroliavimui jokių reguliatorių irgi neturi. Jei reikalinga pakeisti skridimo kryptį, jam patarnauja prie sparnų ir uodegos privestos vielos, kurias turi rankose ir panaudoja sulyg reikalo. Sklandytuvas laikosi ore, kuomet pasiekia greitį 15 mylių per valandą, bet pakilęs išvysto skridimo greitį nuo 22 iki 25 mylių per valandą.

Jam nereikia jokių moderniškų aparatų, kuriuos turi orlaiviai ir bemotoriniai sklandytuvai. Nusileidimo aparatas, tai jo paties kūnas. Jis savo kūną išlygina reikalingoj padėtyj ir tokiu būdu nustato nusileidimui kontrolę.

Tas atsiekimas yra pasekmė Morso keturių metų intensyvaus darbo.

Išrastas Tinkamas Stiklui Apdirbti Metalas

Iki šiol technika neturėjo tinkamo pigaus metalo, su kuriuo galima būtų lengvai piaustyti ir drožti stiklą. Vienintėlis stiklą rėžiantis metalas buvo—deimantas. Tačiau del savo brangumo negalėdavo užkariauti visas stiklo apdirbimo šakas. Tad stiklo pramonėj mažai prisieidavo jo drožinėjimų, jį išliedavo į tam tikras reikalingas formas. O technika neapseina be metalų drožinėjimų, nuolatinis formų darymas yra labai nepatogus.

Vokietijoj, Municho naujų medžiagų parodoje, pasirodė stiklą drožančios ir gręžiančios mašinos, kurių grąžtai padaryti iš naujai išrasto metalo. Sako, kad nesvarbu, kaip yra kietas metalas, tos mašinos gali lengvai jį drožti ir gražiai nudailinti imdamos tik vieną tūkstantinį colio sluogsnį.

Tikras Minčių Mišinys

Pasitaiko žmonių, kurie kartais pakeičia savo pažvalgas į nekuriuos dalykus, ypatingai politiniuos nusistatymuos. Toks apsireiškimas paprastas asmėns dalykas, bet jau kuomet savo politines idėjas pradeda pakeisti per sąvaitę net po kelis kartus, išeina tragikomedija. Jeigu už politinių idėjų kaitaliojimą būtų skiriama Nobelio dovana, tai iš Kanados lietuvių tarpo ją gautų torontietis J. Jokubynas. Spręskite iš jo paties pareikštų per "Naujienas" protinių atmainų. Atsakydamas draugui J. Ylai rugpiūčio 26 dienos laidoje paneigė įvairius vadus, sakydamas, kad pas komunistus be vado nė žingsnio . . . Mes socialistai esame laisvi žmonės ir netikime jokiems vadams . . . Mes nepapratę saldliežuvauti . . .

Kuomet skaitai tuos jo žodžius, gauni supratimą, kad tas žmogus pavirto senovišku anarchistu. Jis bešmeiždamas komunistus atrodo išsižadėjo net savo vadų, kaip Tysliavos, Grigaičio ir kitų, ir paliko niekam "nepriklausomas."

Tai būtų jo privatinis dalykas tokią poziciją pasiskirti. Bet jis tik taip rašė, o kitaip manė. Ir net pavadino tuos, kurie vadus gerbia, "Vergijos požymiais," bile atsikratyti pastabos, kad jis Trockį pasirinko už vadą. Tačiau neprabėgo sąvaitė laiko, jisai užgiedoja vėl kitą giesmę. Apgailestaudamas Sovietų Sąjungos sušaudytus teroristus, kurie patys prie kaltės prisipažino, mėgino, sulyg jo pasakos, jiems saldliežuvauti. Rugsėjo 2 d. laidoje "Naujienose" rašo: "Nužudymas tų 16-kos asmenų . . . smūgis ne tik komunistams, bet ir bendrai darbininkų klasei. Sakau darbininkų klasei todel, kad pas darbininkus tapo sugriautas pasitikėjimas vadais . . .Tai pasityčiojimas iš tų milijonų darbininkų, kurie eidami— ir klausydami tų vadų įvedė proletarinę revoliuciją."

Sulyg jo pasakos, jei tapo sušaudyti tie teroristai, tai jis jau daugiau nepasitikės Tysliavai ir Grigaičiui. Pažiūrėsime.

Įdomu, kad pačiose "Naujienose" straipsniuose didžiausia kontradikcija. Juose verkiama ir galutinai nenustatyta, ko verkti. Tame pačiame straipsnyje Jokubynas štai kaip verkia: ". . . ant juodo listo padėtas ir dabartinis karo komisaras Vorošilovas. Tai stačiai baisu!"

Reiškia Jokubynas suriko S. O. S. Gelbėkite Vorašilovą. O "Naujienų" redaktoriai tame pačiame numeryje įdėjo Hitlerio agentų padirbtas žinias laikraštin, nes ten sugalvotas Sovietuose sukilimas. Ir esą Maskvoj ir Leningrade skraido lėktuvai ir meta atsišaukimus, kuriuose šaukiama:

"Kovokit už Trockį! Mirtis Stalinui ir Vorošilovui!"

Reiškia tuo pačiu laiku Grigaitis "užsiuntė" ant draugo Vorošilovo orlaivius, o Jokubyną paėmė baimė del jo likimo. Na ir kokia tragikomedija vaidinama tame laikraštyje, kurio redaktorium esąs žmogus save vadina politiniu daktaru.

M. Guoba

Darbo Begalo

Kol plaka širdis tavo krūtinėj,
Kol kraujas dar teka per gyslas,—
Žiūrėki, kad laikas nebėgtų už nieką,
Kad nuveiktas būtų juo tikslas.

Nei vienos minutės laiko neleiski
Ant niekų, kur juodoj lindynėj,
Nes vėliau gailėsi—to nepamirški—
Kai vietą turėsi tik lindynėj.

Jei nori vergijos pančius numesti
Ir laisve pasaulyj gerėtis,—
Tad skubink naudingą darbą surasti,
Dirbki, kad nereiktų gailėtis.

O darbo mūs dirvoj yra begalo,
Tik darbininkų daug stokuoja.
Ei, drauge! Jau laikas prie idealo:
Mūs broliai aktyviai išstoja.

Štai šviesi saulė jau teka del mūsų
Padangėj vargdienių vienybės.
Į šalį engėjai, svastikos jūsų!
Jau minios atsiekia galybės!

Miškų D—kas

Paaiškinimas Apie Broniaus Sodaičio Mirtį

Draugas N. Taraškev i č i u s klausė tikresnių žinių apie Broniaus Sodaičio tragingą mirtį. Buvo taip:

Praeito kovo mėnesio 2 dieną, orui atšilus, pradėjo sniegas slinkti nuo kalnų. Toks sniego slinkimas ir užslinko ant geležinkelio ir ant tokios sniego krūvos užvažiavo prekinis traukinys. Sniegas buvo labai kietas, tai garvežys nušoko nuo rėlių. Pribuvo kitas garvežys ir mėgino numestą nuo rėlių garvežį ištraukti iš sniego, bet jokiu būdu neįstengė. Tuomet garvežį perkirto pasiau: atkirto tenderį su vandeniu, o priekinę garvežio dalį paliko sniege. Pribuvę darbininkai atkasė priekinę garvežio dalį iš po sniego, o atkirstąjį tenderį garvežys vežė į stotį palikti. Jau nuvežus už mylios tolumo, tuomet vežamas tenderis atsikabino nuo vežančio garvežio ir visu smarkumu leidosi atgal prie dirbančiųjų darbininkų. Garvežio dalis užlėkus ant dirbančiųjų darbininkų visus sutraiškė. Tarp jų žuvo ir Bronius Sodaitis. Tai tokia buvo jo mirtis. Tikrenybėj užmušė garvežio dalis, bet buvo sniego priežastis.

Kas link užmuštųjų ieškinio, tai C. P. R. kompanija turėtų atlyginti, nes nelaimė įvyko iš kompanijos kaltės: per skubinimą ir neatsargumą. Draugas pasikalbėkite su geru advokatu, ką jis jums į tai atsakys. Kompanija nenori sutikti už užmuštuosius atlyginti.

Čia dirba švedų tautybės darbininkas, kurio minėtoje nelaimėje žuvo brolis. Jis pareikalavo iš kompanijos atlyginimo už žuvusį brolį, bet kompanija visai atsisakė. Jis vėliau reikalavo, kad kompanija nors sumokėtų už ant žuvusio kapo pastatytą paminklą, bet C. P. R. kompanija atsisakė ir tą reikalavimą patenkinti.

K. Makarevičius

Per Niek Dvi Pamokos

Vienas torontietis per "Naujienas" pradėjo mane mokinti demokratiškumo. Ir galutinai užsispyrė man įkalbėti, kad Kanadoje yra laisvė visokeriopam organizaciniam judėjimui. Štai jis rašo rugsėjo 2 d. "Naujienose": "Aš manau, kad drg. Guoba turėtų atsiminti tai, kad del Kanados demokratiškumo yra laisvas visoks organizacinis judėjimas; gali legališkai gyvuoti komunistų partija bei kitos politinės organizacijos.

"Į saulę žiūrint ir ją matant rodos, būtų gėda klausti ar ji aukštai."

Sulyg jo pamokinimo išeina, kad Kanadoje pilnai šviečia demokratinė saulė, tik aš jos nematau. Jeigu ištiesų šviečia Kanadoje tokia demokratiška saulė, tai mano mokytojui niekad neprisieis Kanadoje vesti kovos už darbininkų organizacinę laisvę. Jeigu jau laisvas visoks organizacinis judėjimas, tai kam areštavo Toronto priemiesčių bedarbius? Juk jie kovojo už atgavimą pašalpų, o jie areštuoti kaipo žmogvagiai. Kodel pereitais metais taip žiauriai policija Reginoj ištaškė Britiš Kolumbijos vergijos kempių maršuotojus? Ar jie neverti turėti laisvą organizacinį judėjimą. Na, o kaip su dirbtuvių darbininkais? Aš kiek "aklas" būdamas matau, būna taip: kaip tik pradeda darbininkai dirbtuvėse vesti organizacinį judėjimą, tai bosai pasiskubina išmesti tokius darbininkus iš darbo, o jei kitų dirbtuvių darbininkai ateina į pagelbą, arba jie patys stoja ginti tą organizacinę laisvę, tai, manau, nėra reikalo mano mokytojui aiškinti, kaip pasielgia ta jo vadinamoji demokratiška valdžia. Gal kada jis pats pasimokins.

Kitas dalykas būtų, jei mane "mokytojas" mokintų, kad tik žmonės tokią tvarką vadina demokratine ir ji darbininkams yra ne taip pražūtinga, kaip atviras fašizmas, tuomet sutikčiau. Bet dabar matau visuose Kanados kampuose vedant darbininkus neatleidžią kovą už darbininkų organizacinę laisvę. Tokiu nematančiu ne aš vienas esu, bet didesnė pusė Kanadoje gyvenančių lietuvių. Nematau reikalo savo "mokytoją" mokinti, tik pasakau, kad duotos dvi lekcijos yra visai bergždžios, nes nieko iš jų nepasimokinau.

M. Guoba

KAIP BUS VEDAMAS BŪSIMAS KARAS

(Atkelta iš 2-ro puslapio)

veikmę, negu šimtas tūkstančių fugasinių bombų," rašo vokiškas generolas Mesch. Kitas galingas būdas padaryti įtekmę ant priešo krašto gyventojų yra pripažįstamas radio. "Bile valstybė gali parodyti objektyviška priešo bombordavimą per radio, ne tiktai iki pradžios kariškų veiksmų, bet ir karo laike."

Tokiu būdu pagal nuomonę buržuazinių kariškų teoretikų, būsimo karo smūgiai iš pirmų beveik valandų privalės išsiplėsti beveik po visą priešo šalį. Bet tas žinoma tik "optimiškas kalbėjimas." Visoms priešininko tokioms atakoms bus atsakyta tokiomis pat kontraatakomis. Tos kontraatakos bus tiek efektyviškos, ant kiek aukščiau stovės kariškos jėgos ir ant kiek bus tvirtesnis užfrontis.

Pagal rusišką spaudą

Petras

Sudburiečių Domei

Šiuomi skelbiame Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. D-jos 3-čios kuopos nariams, kad sekmadieny, 13 d. rugsėjo mėn., bus svarbus draugijos susirinkimas, kuris įvyks Prospecto Hotelio svetainėj apačioj, ant Station gatvės. Kviečiami nariai visi iki vieno atsilankyti. Turim svarbių reikalų aptarti.

Pradžia 7 val. vakare.

Valdyba

A. Sanovič — Vertė **Petras**

Atlyginimas

Apysakaitė iš Francūzų Gyvenimo

Tas buvo 1918 metų vasarą. Išėjus už vartelių, su tūščiu kiboiru rankoj, Žozefina rengėsi peeiti kelią, kad prisisemti vandens pas kaimyną. Staigiai nepaprastai mažas žmogus, pasirodęs priešingoj gatvės pusėj, pritraukė jos atydą.

—Nelaimingas žmogus,—atsiduso ji ir palingavo galvą,—kiek dabar tų koliekų valkiojasi Francijos keliais . . .

Ji dabar prisiminė, kad jos brolis randasi šiuo laiku Vokietijoj, kur jis papuolė kaipo belaisvis.

—O, tėve šventasis!—staigiai sušuko ji, kada figūra prisiartino.—Juk tai Žakas Terraila iš mūsų gatvės!

Susiinteresavus jos gailingu sušukimu, antra moteris, iškišus galvą iš mažo langelio ir pažinus Žaką Terrailą, staigiai suriko.

Tuo laiku Žakas Terraila jau prikrypavo ant savo nupiautų kojų iki vartelių, kur stovėjo Žozefina, dideliam nustebime, su plačiai atidarytomis akimis, atraitytomis rankovėmis, kurios apnuogino jos tvirtas muskuluotas rankas, vienoj iš rankų ji laikė tūščią kibirą. Tuo laiku gatvė atgyjo. Moterys, eidamos iš turgaus, seneliai, grįždami iš bažnyčių, mokiniai ir kitoki praeiviai—visi sustojo prie žalių vartelių ir žiūrėjo į Žaką Terrailą. Abejonės jau nebuvo. Dauguma tylėjo arba pusbalsiai kalbėjo. Ir visi primerkę akis, su pasibaisėjimu ir gailesčiu veiduose žiūrėjo, nors ir nenorėjo žiūrėti į nupiautas Žako Terrailos kojas. O Žakas Terraila, nusiminęs išsaukta juomi sensacija, trupučiuką tuom didžiuodamas, taip pat tylėdamas stovėjo ant savo nupiautų kojų, pasirėmęs ant lazdų ir nenoromis šypsojos.

—Taip. . . tai aš, reiškia,—tarė su nusiminusia šypsena, bet ant sykio jo balsas susilaikė ir užkimo.

Nekurių moterų akys buvo pasruvę ašaromis. Šitoj miestelio dalyj visi žinojo stalių Žaką Terrailą. Susirinkę pas vartelius žmonės gerai prisiminė tą linksmą sveiką jaunuolį, kuris išėjo į frontą pusė metų tam atgal su grupe kitų savanorių. Nežiūrint į jo jaunumą, jis neturėjo tėvų ir dar nebuvo suspėjęs apsivesti. Pas jį nebuvo net artimesnių giminių, nors gerų draugų turėjo daug. Ir todel nestebėtina, kad kada jis išvyko į karą, greit apie jį užmiršo, prisimindami jį tik laikotarpiais, kada buvo reikalinga pataisyti stalas arba nulekeruoti knygų spintą.

—Gaila, kad nėra Žako Terrailos,—kalbėjo tada žmonės . . .

Mažu pamažu tylėjimo ledas sutrūko. Užsimezgė pasikalbėjimas.

Buryje mažai tebuvo Žako Terrailos draugų. Dauguma iš jų savu laiku išėjo į frontą ir dar nesuspėjo sugrįžti (o dauguma jau negalėjo sugrįžti, nes gulėjo po velėna). Ta mažuma, kuri liko užpakalyje, tuo laiku dirbo. Aplink Žaką Terrailą tuo momentu susirinko svarbiausiai namų šeimininkės, seneliai ir vaikai. Nesenai priėjęs Anatolius Pusson, taipgi invalidas (1915 metais jis buvo apnuodytas kariškomis dujomis, du mėnesiu prasivoliojo ligoninėj ir per tą laiką išspiaudė vieną plautį), atjaučiančiai paklausė:

—Kur tave taip apdirbo, Žakai?

—Po Verdunu, — atsakė Terraila, stengdamas priduoti normalumą savo kalbos tonui.

Jis buvo linksmas Pussono atėjimu ir tuom, kad jis galės pakalbėti su suprantančiu jį žmogum.

—O mane po Marnu,—užsimąstęs prakalbėjo Pussonas.—Pirmam mūšy. Aš net negalėjau pamatyti to visko.

—O aš suspėjau,—nusišypsojo Žakas,—aš mečiaus pirmyn laike atakos ant vokiečių.Bet pas juos buvo velniškos kanuolės. Aš mėčiaus pirmyn su riksmu: "Lai gyvuoja Francija." O kas toliau buvo, aš negaliu prisiminti. Pabudau jau ligoninėj.

Kokia tai moteris neišlaikė, garsiai pravirko. Kaiminkos ėmė jai badyti į šonus, kad ji nutiltų. Pasikalbėjimas dviejų invalidį tęsėsi.

—Na, ir kas ligoninėj?

—Kaip matai,—atsakė Žakas. —Paskiau gailestingoji sesutė man pasakojo, neva girdėjus nuo gydytojo, kad jis galėjęs nedaryti man amputaciją (nupiovimą kojų). Gydytojas būk tai pasakojęs, kad kitose aplinkybėse būtų buvę galima išimti skeveldras ir išgydyti mano kojas, bet tam reikalinga buvo daug laiko ir būdu. O apgultam Verdune gydytojams ir taip buvo daug darbo . . .

—Majoras eina! Majoras eina! Ponas majoras!—pasigirdo balsai.

Dešimts minučių tam atgal pranešė majorui apie pribuvimą Žako Terrailos ir apie sąjudį, kuris kilo del jo pribuvimo. Nekreipdamas domės į didelį vidurdienio karštį pietinės Francijos ir į savo atilsį ir didelį pilvą, majoras greitai ėjo kryptin susirinkusiųjų, kankinamas neramumo, kelyje šluostydamas nuo plikės prakaitą su pajuodusia skepetaite. Jo neramumas turėjo pamatą. Tuo laiku beveik kiekvienas atėjimas kariško invalido į gimtinį miestuką iššaukdavo didelį sujudimą ir majoras suprato, kad atsitikime ko nebūt jis praras savo vietą.

Įėjęs į patį būrio vidurį ir pamatęs, kad žmonės neapimti neramumo, majoras kreipėsi į Žaką Terrailą:

—Biednas mano Žake! Kokį aš tave sutinku!

Žakas pasididžiuojančiai šypsojos. Jis buvo labai sužavėtas paprastu majoro atsinešimu, kuris pirmesniuos laikuos net nekreipdavo domės į jo kepurės kilnojimus ir galvos lingavimą. Majoras tęsė jautringai:

—Francijos piliečiai! Pažiūrėkit į jį, į jūsų apgynėją! Jis prarado abi kojas gelbėdamas nuo barbarų užpuolimo mūsų gražiąją tėvynę! Jūs visi čionais susirinkusieji naudojatės laisve ir ramumu ačiu tiktai aukščiausiam vyriškumui tokių narsuolių, kaip mūsų Žakas Terraila!

—Francijos piliečiai! Ar galim užmiršti mes jį, mūsų apgynėją? Ar galim mes nors vienam momentui užmiršti tai, kad jis nukentėjo apgindamas mūsų bendrus interesus, interesus mūsų karštai mylimos tėvynės. Ne, mes negalim net pamanyti apie tai. Nuolatiniai, kiekvieną momentą, mes turim prisiminti, kad šiame kruviname kare dešimtys ir šimtai tūkstančių Žakų Terrailų gelbėja Franciją . . .

—Žakai Terraila! Aš prie jūsų kreipiuos . . . Jums nėra ko dabar besirūpinti savo ateitimi! Francijos gyventojai neužmirš savo apgynėjų. Jūs tapote invalidu, jūs praradot tinkamumą darbui tarnaudami Francijos liaudžiai, o francūziška liaudis, francūziška garbinga tauta neužmirš jūsų niekuomet. Jūs tą greitai pamatysit . . .

Nutraukęs savo kalbą ponas majoras nusiėmė nuo galvos kepeliūšą, pakėlė į aukštį, metė iš anksto paruoštą monetą ir jausmingai sušuko:

—Aukokit, piliečiai, naudai nukentėjusio nuo karo, jums gerai žinomo Žako Terrailos!

Raudona spalva apipylė invalido veidą. Jis bandė protestuoti. Pas jį dar yra pora sveikų, tvirtų rankų. Jis dar kam nors tinkamas. Jis gali dirbti. Jis nenori būti visuomenės našta . . .

Jis buvo susimaišęs visa tuom, kas dėjosi aplink jį. Apart to, jis jautėsi savyje, kad vargiai kada jis begalės dirbti . . .

Susirinkusieji žmonės labai buvo susijaudinę majoro kalba. Moterys, nesivaržydamos, kukčiojo nuo verksmo. Iš senelių burnų ėjo daugybės grąsinimų, adresuotų vokiečiams.

Majoras apėjo visą būrį su kepeliūšų rankoje, o pinigai į jį plaukė be perstojo. Susirinkusieji gyventojai, žmonės neturtingi, su rizika apkarpyti savo biudžetą, parodė nuoširdų palaikymą nukentėjusio vargšo.

Kada kepeliūšas užtektinai prisipildė, majoras priėjo prie Žako Terrailos ir perdavė jam visą krūvą pinigų.

—Tie yra visi tavo,—pasakė jis susimaišiusiam koliekai.—Dėkinga Francijos liaudis neužmiršta savo gelbėtojų.

O po to metė žvilgsnį į jo nupiautas kojas ir pridėjo.

—O apie kojas nesirūpink, Žakai, Mes tau padarysim naujas, jos bus tokios jau geros, kaip ir naturalės.

Ir pasisukęs ėjimui, jis su dėkingumu balse pareiškė:

—Kaip jums blogai nebūtų, Žakai Terraila, žinokit, kad Francija niekuomet neužmirš savo apgynėjų. Ar teisingai aš kalbu Francijos piliečiai?—atsikreipė majoras į žmones.

Nespėjo jis užbaigti frazės, kaip skambantis Pussono balsas, palaikomas minios šauksmų, padengė paskutinius majoro žodžius:

—Ura herojui ir Francijos gelbėtojui Žakai Terrailai!

Žakas apsigyveno pas vieną našlę, kuri sutiko jį priimti už mažą atlyginimą. Ačiu pinigams, surinktiems pono majoro, Žakas galėjo be rūpesties gyventi dutris mėnesius. Per tą laiką jis atsitaisė, veidas įgavo raudonumą. Jis pametė pirmykščius rūpesčius ir drovumą. Dabar nuolatiniai buvo galima matyti, kaip neturėdamas ko veikti jis vaikštinėjo po namus mažo miestuko gyventojų ir kiekvieną sykį su naujais pridėčkais jis noriai pasakojo apie savo kariškus žygius. Iš sykio gyventojai klausė jo pasakojimų su dideliu žingeidumu. Po to moterys atjausdavo, pavaišindamos pusryčiais, pietais arba vakariene, priklausant nuo dienos laiko. Ant galo, pradėjo įkyrėti gyventojams tie nuolatiniai Žako Terrailos vizitai. Jie pradėjo patėmyti, kad kiekvienas Žako pasakojimas nebesutiko su praeities tos pačios temos pasakojimais. Ir kaipo pasekmė to, jie pradėjo atsinešti su augančiu skeptiškumu kas link jo narsių žygių. Ant galo jiems jau pradėjo įsikvėpti pasibiaurėjimas kolieku nuolatiniai šliaužiojančiu iš namo į namą ant savo nupiautų kojų. Jeigu pradžioje pasibiaurėjimą nugalėdavo gailestis, tai galų gale negalima amžinai gailėtis vieno to paties žmogaus. Pas kiekvieną juk yra savi vargai ir rūpesčiai. Suprantama, vargšas Žakas sunkiai nukentėjo ir tas visiems suprantama. Bet tokiam atsitikime, valdžia privalo rūpintis jo interesais. Bile kokiam atsitikime, prie ko čionais privatiški piliečiai? Ne jie juk pradėjo tą baisų karą, ne jų dalykas ir atsilyginti už jo baisias pasekmes. Ant galo visi jie tokiu ar kitokiu būdu nukentėjo nuo karo, jeigu ne fiziniai, tai materialiai, arba apverkė mirtis savo artimųjų. Kuri šeimyna dabar Francijoj nenešioja gėdulos?!

Žakas gana greitai pajuto gyventojų atšalimą prie jo. Jis pastebėjo, kaip mažėja jam duodamos po namus porcijos. Jis pamatė, kaip su nepasitikėjimu atsineša gyventojai į jo pasakojimus. Keletą sykių pastaruoju laiku jam tą nepasitikėjimą jau net į akis pareiškė. Ir jo savimeilybė, savimeilybė invalido, nukentėjusio už tėvynės interesus, buvo giliai pažeista. Tuo labiau, kad jis pats tuom tikėjo, ką jis pasakojo, neatskirdamas teisybės nuo melo, jis užmiršo apie tai, kaip ištikrųjų tenais buvo.

Ne po ilgo Žakas perkėlė savo veikimo centrą į vietinę aludę. Ten jis sėdėjo ištisas dienas, skandindamas vyne savo įkyrų gyvenimą ir pasakodamas girtu balsu apie savo žygius. Pirmesnis padorus, nedrąsus Žakas Terraila pavirto į girtuoklį ir begėdišką melagį, kuris išnaudojo savo artimųjų užuojautą. Vieną gražų rytą, kada Žakas priėjo prie išvados, kad jo padėtis yra labai sunki ir neišeinama, jis pasibeldė pas majorą.

—Ach, tai tu!—džiaugsmingai sušuko majoras su karčia šypsena fizanomijoj,—nu ką papasakosite!

—Taip, taip aš!—piktai atsakė Žakas (bet tą sykį jis buvo blaivas),—o pasakoti nėra ko. Aš atėjau su jumis pasiskaičiuoti.

—Sėsk, balandėli,—susimaišęs praniurnėjo majoras, užmiršęs, kad kolieka negalės ant kėdės pasiekti atsisėsti.—Taip, ko jūs norite nuo manęs?

—Ponas majoras, dienoje mano sugrįžimo jūs surinkote man gana gerą pinigų sumą.

(Bus daugiau)

Lietuvoje

KLAIPĖDOJE SURADO SLAPTĄ KOMUNISTŲ SPAUSTUVĘ

Iš Klaipėdos praneša, kad ten žvalgybininkai susekė slaptą komunistų spaustuvę, spausdinančią literatūrą. Spaustuvė buvus įsteigta rūsyje. Sąryšyje su spaustuvės konfiskavimu yra areštuota 20 žmonių, iš jų 10 žmonių atiduota teismui. Suimtųjų pavardės nepaskelbtos.

NENURIMSTA KAUNO GARSIOJ LENTPIŪVĖJ

Birželio mėnesyje Kauno mieste esančios Kamberio lentpiūvės vardas pasklydo plačiai po visą pasaulį. Ten jau keli metai, kaip biauriai išnaudojami darbininkai. Tas privedė prie kruviniausių darbininkų skerdynių, kurias suruošė Lietuvos policija. Darbininkas Karnauskas, negalėdamas susitaikinti su samdytoju, jį nušovė ir paskui jis pats save nusišovė, o per jo laidotuves generolas Čaplikas įvykdė Kauno darbininkams kruviną puotą. Tą įvykį pats Čaplikas pavadino nesusipratimais ir apkaltino darbininkus. Esą, nesusipratimas įvykintas be ekonominio pagrindo. Dabar ir vėl įvyko toki vadinami nesusipratimai—23 darbininkai atleisti iš darbo. Atleisti darbininkai daro žygius, kad atgal juos grąžintų į darbą.

RADO NEGYVĄ MERGINĄ

Alytus.—Rugpiūčio 10 d. prie pat Alytaus miesto ant Kaniukų tilto ūkininkai rado negyvą jauną merginą. Prie merginos jokių dokumentų nerado, todel kol kas jos kilmė nežinoma.

DAR VIENAS PATRIJOTAS ATRASTAS APSIVOGUSIU

Valstybės kontrolė padarė reviziją Pasvalio teismo antstolio Čekanausko raštinėje. Atrasta 20,000 litų trūkumų. Čekanauskas atleistas už tai iš tarnybos ir kalbama, kad jam būsią iškelta byla. Pastebima, kad apsivogęs antstolis nuo kurio laiko buvo pasidaręs aktyvus vietos veikėjas ir net pereitais metais buvęs apdovanotas šaulių žvaigžde.

KERŠIJO, KAD Į MARČIAS NEPAKLIUVO

Kamajų valsč., Pamalaišių viensėdyje pil B. ūkyje nakties laike kilo gaisras ir sudegė gyvenamas namas. Name miegojo B. žmona ir motina. Del gaisro įtarimas krito ant panelės S., ką kvota ir patvirtino. S. milėjosi su B. ir jis ją norėjęs vesti, bet jo motina buvusi priešinga ir neleidusi jam jos vesti. Nesant buvusiam kavalieriui namie, mergina bande moterims atkeršyti, nes norėjo, kad su namais sudegtų buvusio kavalieriaus motina ir nesenai vestoji žmona.

VEISIASI DYKADUONIAI

Prieš kurį laiką Pasvalyje apsigyveno keletas vienuolių ir įsteigė vaikų darželį. Kalbama, kad netrukus atvyksią ir daugiau ir būsiąs įsteigtas vienuolynas.

GIMNAZISTAS NUŠOVĖ MERGAITĘ IR PATS PASIKORĖ

Jonavos vidurinės mokyklos mokinys Isakas Lukoševičius, apie 19 metų amžiaus, mylėjosi su kaimyno Karalkovo dukterimi Katre, 16 metų amžiaus. Rugpiūčio 17 dieną, Staknėnų kaime, Ivasiejaus Framičiaus tvarte ant šieno Lukoševičius mirtinai nušovė Katrę Karolkovaitę, o pats ten pat pasikorė.

Manoma, kad tų žudynių priežastis yra nelaiminga meilė.

DZŪKAI SUSIKOVĖ DALGIAIS

Dusmenėlių kaime, Onuškio valsčiuje, Juozas ir Antanas Paplauskai susikivirčijo, o paskui ėmė muštis su A. Mikelkevičium. Paplauskai Mikelkevičių dalgiais sunkiai sužalojo. Mikelkevičius paguldytas Alytaus miesto ligoninėje.

DVIEJŲ ŽMONIŲ TRAGEDIJA

Utena.—Rugpiūčio 10 d. Joneliškio vienkemio gyventojas, Blaževičius Edvardas, būdamas išsigėręs, iki kelių įbridęs Paraudės ežeran nusišovė. Ant rytojaus nusinuodijo jo mylimoji Nemeikščių kaimo Grikepelyte Adelė, kuri atvežta Utenos ligoninėn mirė.

Rastam Blaževičiaus laiške minima meilė motinai ir dar kam ir nusiskundžiama kitais žmonėmis.

SUSTREIKAVO 400 DARBININKŲ

Rugpiūčio 13 dieną sustreikavo apie 400 bedarbių, dirbančių Nemuno krantinės sustiprinimo darbus prie Lampėdžių. Streiko priežastis—sunkios žemės gabenimo sąlygos. Sustreikavus prasidėjo derybos, dalyvaujant inspekcijos ir Darbo rūmų atstovams.

Savivaldybės statybos skyrius pažadėjęs žemių transportavimą pertvarkyti — pritaikinti arklio arba motoro jėgą. Esą, darbininkai pradėję dirbti.

IR LIETUVOJE RŪPINASI ORGANIZUOTI UDARNIKUS

"Lietuvos Žinios" rašo: "Teko sužinoti, kad atatinkamose įstaigose iškeltas klausimas organizuoti 'udarnikus'—darbo našumo rekordistus. Tiems rekordistams gal darbo rūmai su įmonių laikytojais mokėtų premijas."

Mat Lietuvos ponams rūpi išspausti iš darbininkų daugiau pelno, bet apie udarniko atlyginimą kalba tik "gal" skirs premijas.

KAIP ATSINEŠA LIETUVOS KAIMAS Į PASAULINIUS ĮVYKIUS

P. Kriukelis rašo "L. Žiniose": " Pasaulio įvykiai duoda progą pažinti, koks mūsų kaimas. Abisinų pralaimėjimą kaimas sutiko su didele širdgela. Dabar kaimas labai domisi Ispanijos įvykiais; apie tą ir kalba, ir trokšta, kad laimėtų demokratinė vyriausybė ir liaudies frontas."

Iš to matome, kaip atsineša Lietuvos kaimas į Ispanijos liaudies fronto laimėjimą, bet pažiūrėjus į Lietuvos valdžios organą "Lietuvos Aidą," tai matoma, kad iš ten Lietuvos fašistinė valdžia siunčia Ispanijos liaudies frontui vien prakeiksmą. Tai koks didelis minčių skirtumas tarp Lietuvos kaimiečio ir valdišką vietą užėmusio fašisto.

UŽDRAUDŽIA TALKININKAMS VAISES

Panevėžys. — Panevežio apskrityje kūlimui labai plačiai naudojamos motorinės mašinos. Kadangi nuo tokių mašinų dažnai kyla gaisrai, jų savininkai susirūpino, kad laike kūlimo darbų nebūtų talkininkai vaišinami alum bei kitais svaiginančiais gėrimais.

Apskrities taryba pirmam šių metų posėdyje priėmė privalomą įsakymą, kuriuo draudžiama tokios vaišės, bet gyventojai dar nėra informuoti.

DŽIAUGIASI ALYTAUS MIESTO SENELIAI

Jau buvo rašyta, kad Alytaus mieste prieglaudoj esanti seneliai padavė apskrities viršininkui prašymą, kuriame jie prašė paliuosuoti juos iš vienuolių globos. Dabar yra žinia, kad jie bus perkelti į kitą patalpą. Tuo visi seneliai labai džiaugiasi. Mat naujoj patalpoj nepriklausys nuo kunigo, bet nuo burmistro, o be to, ten nebus vienuolių, kurios jiems įgriso.

DAUG ŠIAUDŲ—MAŽAI GRUDŲ

Dzūkijoj šiemet didelis derlius ir kai kur žmonės neturi kur dėti javų. Bet sako, kad iškūlus pasirodė, kad mažai grūdų: iš kapos kviečių gaunama tik apie centnerį grūdų. Rugiai atrodo kiek geriau.

LAUKIA PASAULIO PABAIGOS

Veisėjai.—Dabar aplinkiniuose kaimuose ir miesteliuose visi kalba, kad greit bus pasaulio pabaiga: net ir bažnyčioje kunigas sakęs, kad visi būtų pasiruošę eiti į "juozapato pakalnę," nes einanti kometa, kuri galinti užkliudyti žemę. Daug kas tiki, kad tas tikrai įvyks.

UŽMUŠĖ ŽMOGŲ

Vendžiogala. — Pacūnų vienkiemio savininkas Em. Klepackas turėjo svečių, bet pritrūko degtinės. Nuėjo pas savo kaimyną degtinės parsinešti. Ten jį kažkas taip smarkiai sumušė, kad jis netrukus mirė. Klepackas buvo 45 metų amžiaus, 5 vaikų tėvas. Policija padarė tardymą ir suėmė 28 metų amžiaus Isajų Lavrencevą.

SPROGIMAS ŠALTKALVIO DIRBTUVĖJ

Rokiškis. — Junoko šaltkalvio dirbtuvėj buvo taisomas geležinis bosas, kuriame buvo spiritas. Bosas nuo šveicaparato įkaito ir viduje garai sprogo. Nuo sprogimo išbyrėjo dirbtuvės langai ir pats savininkas sunkiai sužeistas.

STATO TILTĄ

Alytus.—Nuo rugpiūčio 5 d. Alytuje pradėjo naujo tilto statymo darbą. Dabar kol kas prie tilto dirba apie dešimtį žmonių, nealytiškių. Alytiškiai darbininkai yra labai susirūpinę, nes teko girdėti, kad rangovas visus darbus prie tilto žada dirbti vien tik su savo žmonėmis, atveztais iš kitų Lietuvos vietų. Tuo reikalu alytiškiai jau padavė atatinkamiems organams prašymą, po kurio pasirašė apie 50 darbininkų iš Alytaus, prašydami būtinai duoti alytiškiams prie tilto darbo, o ne iš kitų vietų atvykusiems.

SAMDYTOJAI APEINA PRAMONĖS DARBININKŲ SAMDOS ĮSTATYMĄ

Lietuvoje neva yra pravestas samdos įstatymas, sulyg jo samdytojai privalo darbininkus apdrausti ligonių kasoje, duoti atostogų, paleidžiant iš darbo užmokėti ubagišką kompensaciją. Tačiau samdytojai vengia ir tuos menkus darbininkams privalumus išpildyti. Daugelis smulkesnių įmonių atiduoda darbą namo neštis atatinkamiems amatininkams ir tokiu būdu pasiliuosuoja nuo samdos įstatymo veikimo. Į įmonę tarnauti amatininko nepriima, bet duoda darbo namie. Ir išeina taip, kad įmonėje dirba tik keli darbininkai, bet užsakymų atlieka daug ir apyvarta darbo didelę.

Į namus darbo atidavimą praktikuoja daugelis baldų dirbtuvių, siuvyklų, dailydžių, šaltkalvių ir kitos dirbtuvės.

SUDEGĖ DU KLOJIMAI

Joniškėlio val., Švobiškio kaime sudegė Valašiūno ir Grybo vienas prie kito stovėję klojimai. Vienas buvo pilnas nekulto vasarojaus, o kitas tūščias.

Nuostoliai dideli. Gaisro priežastis aiškinama.

PIGŪS VAISIAI

Dusėtos.—Šioj apylinkėj šiais metais priaugo daug sodų vaisių: vyšnių, obuolių, kriaušių; todel tie vaisiai pigesni, kaip kad miškuose rinktos uogos. Nepaprastai pigūs agurkai. Gerų agurkų kapai moka 20—30 centų.

Žada Streikuoti, Kad Priversti Remti Ispaniją

Paryžius, Rugsėjo 5.—Metalo darbininkų unijų delegatai susirinko spsvarstymui paskelbimo streiko, jei Blumo valdžia ir toliau atsisakys paremti Ispanijos valdžią.

Du tūkstančiai automobilių darbininkų įteikė Blumui prašymą duoti Ispanijos valdžiai ginklų ir amunicijos kovai prieš fašistus. Savo prašymą parėmė 30 min. streiku Hotchkiss automobilių fabrike.

Komunistai griežtai pasmerkė Blumo taktiką laikytis nuošaliai, kuomet Italijos ir Vokietijos fašistai remia fašistus.

Vakar Paryžiuje demonstravo 100,000 žmonių, kurie reikalavo, kad Francijos socialistų valdžia teiktų paramą Ispanijos socialistų valdžiai. Minia iškėlus kumštis dainavo Internacionalą ir šaukė: "Duokit ginklus Ispanijos liaudžiai!"

ŽINIOS IŠ SOVIETŲ SĄJUNGOS

TŪKSTANČIAI DARBININKŲ ILSISI KURORTUOSE

Sukako 15 metų nuo SSRS poilsio namų organizavimo dienos, kurių organizavimo mintį iškėlė Vladimiras Iljičius Leninas.

Pirmieji poilsio namai buvo organizuoti geresnėse poilsio vietose prie Petrogrado ir Maskvos. Po to, sostinės iniciatyvą palaikė visi stambesni šalies miestai. 1925 metais 44 SSRS punktuose buvo priskaitoma jau 543 poilsio namai su 36,000 vietų. 1929 metais poilsio namuose buvo virš 600 tūkstančių darbo žmonių, 1935 m.—apie pusantro milijono. Dabar SSRS veikia 25 bendri valstybiniai ir 84 vietiniai kurortai. Kurortuose yra apie 60.-000 sanitarinių lovų.

Visos Rusijos kurortų susivienijimo daviniais, šiemet SSRS kurortai aptarnauja apie 900,-000 sergančių.

VISOS BALTRUSIJOS RANKOMIS DURPIŲ PIAUSTYMO REKORDAS

Liepos 29 d. Finipolio durpių artelės "Energija" stachanovietis Juozas Loiko nustatė naują visos Baltrusijos rankomis durpių piaustymo rekordą.

Per tą dieną jis supiaustė 31,000 durpių plytų, perviršyjo pirmiau esantį rekordą 26,250 durpių plytų. Per tą dieną jis uždirbo 68 rub. 24 kapeikas.

TŪKSTANČIAI KILOMETRŲ NAUJŲ KELIŲ

SSRS vidaus reikalų liaudies generalinio valstybės apsaugos komisaro G. G. Jagodos užduotis —išpildyti iki derliaus valymo nemažiau 80% metinio statybos ir kapitalinio vietinių kelių remonto plano—išpildyta.

Sovietų Sąjungoje pravesta 51,586 kilometrai naujų vietos kelių kas sudaro 89 nuošimčius metinio plano. Kapitaliniai atremontuota 53,683 kilometrai kelių —111 nuošimčių metinio planą.

Kelių darbams išleista 677,-656,000 rublių.

Pasekmingai eina kelių statyba Ukrainoj, Baltrusijoj, Vakarų srity, Kirovo krašte, Krime, Gruzijoj. Kelių statybos kokybe ypatingai pasižymi Dniepropetrovsko sritis.

NAUJAI ORGANIZUOTA BITININKYSTĖ KOLCHOZE

Lietuvių nacionaliniame kolchoze "Raudonoji Aušra" iki šių metų bičių visai nebuvo. Šiemet rajono organizacijoms pasiūlius kolchozas organizavo pas save bitininkystę. Buvo užkontraktuoti bičių spiečiai pas savo kolchozininkus, kiti nupirkti Sovietų Baltrusijoj. Išviso dabar jau yra 8 bičių šeimynos. Jos visos sutalpintos Dodano Balato sistemos aviliuose ir pastatytos kolchozo sode. Yra šeimynos, kurios prinešė medaus bent po 8 rėmelius. Manoma šiemet įsigyti dar 17 šeimynų. Avilių tos pačios sistemos jau yra pakankamai.

Bitininku pastatytas Jonas Kručius. Jis turi praktikos bitininkystėje, nes laiko savo bites, be to, eina bitininkystės kursus.

Bitininkystė yra pagirtinas dalykas, nes bitės netiktai medų duoda, bet gelbsti javų ir vaismedžių apsivaisinimui ir pakelia jų derlių.

PERSISKYRIMŲ SKAIČIUS ŽYMIAI SUMAŽĖJO

Maskvos miesto liaudies ūkio valdybos daviniais, po SSRS CVK ir Sovnarkomo nutarimų apie abortų uždraudimą, padidinimą materialinės pagelbos gimdytojoms, apie persiskyrimus ir t.t. žymiai sumažėjo sostinėje persiskyrimų skaičius.

Per 20 liepos mėn. dienų Maskvoje užregistruota tik 215 persiskyrimų. Tai reiškia dešimt kartų mažiau, negu per 20 birželio mėnesio dienų.

Užuojauta Nelaimėje

Kapukasing, Ont., Rugsėjo 1. —Draugas J. Grigaliūnas, vienas iš veikliausių draugų šioj apylinkėj, daug pasidarbavęs darbininkų judėjime, ir suteikęs nemažą materialę paramą, vakar buvo labai sunkiai sužeistas.

Bevažiuojant ant dviračio iš užpakalio pasivijo jį automobilius ir pasigavo. Taip smarkiai apdaužė, kad galvoj padaryta penkiolika siuvinių. Taipgi labai sutrenktas kaklas. Gyvybė, tačiau, nėra pavojuje.

Linkiu draugui greito pasveikimo, o draugei susiraminimo.

A. Lukoša

Cornwall Darbininkai Streiką Laimėjo

Cornwall, Rugsėjo 6.—Pasirašyta laikina sutartis, kuri garantuoja darbininkams algų pakėlimą ir darbininkų komiteto pripažinimą.

Pirmadienį derybos bus atnaujintos ir padaryta galutina ir smulkmeniška sutartis.

Cornwall tekstiliečių streikas tęsėsi keturias sąvaites. Bosai mėgino naudoti terorą, bet nepajėgė streiko suardyti.

Fabrikas priklauso Anglijos kapitalistams.

Kailiadirbiai Priverčia Bosus Nusileisti

Winnipeg, Rugsėjo 4.—Šimtas keturiosdešimt darbininkų, dirbančių Perths' Dyers and Dry Cleaners šapoj, staigiu streiku išgazdino savo bosą. Streikieriai pranešė, kad bosas sutikęs nukirsti 6 valandas į sąvaitę be numažinimo užmokesnio ir pripažinti uniją. Kiti reikalavimai būsią aptarti vėliau, antradienyje.

Kailiadirbiai ir kailiasiuviai yra paskelbę generalį streiką. Pusė šapų jau susitaikę, bet kita dar tebestreikuoja. Areštuotų ir teisman traukiamų pikietininkų skaičius siekia 22.

Mr. Duplessis Rodo Pavyzdį Kitiems

Quebec, Rugsėjo 5.—Quebec'o provincijos pusiau fašistinis premjeras Mr. Duplessis vienu sykiu atleido visus Montrealo distrikte provincialės policijos policininkus, viso 215 vyrų.

Taip pat atleido provincialės policijos viršininką Lalonde, o jo vieton laikinai paskyrė advokatą Aube.

Paleisti ir trafiko policijos ir likerio komisijų viršininkai.

Jis nurodo, kad provincialės policijos ofisas Montreale buvo lizdu visokių korupcijų ir skandalų . Tačiau tėmytojai sako, kad jis šalina liberališkos valdžios šalininkus darydamas vietas savo simpatikams. Kiti sako, kad jis pavyzdį rodąs liaudies frontui, ką daryti su visokiais viršininkais valdžią paėmus į savo rankas.

BRITANIJA GINA TORONTO TURČIŲ REIKALUS

Londonas, Rugsėjo 4.—Britanijos valdžia įteikė griežtą protestą Ispanijos valdžiai del konfiskavo Barcelona T r a c tion Light and Power Co., kurios centras Toronte. Minėtos kompanijos kapitalas sieki $88,000,-000.

Ta kompanija Katalonijos provincijoj operuoja elektros stotis, elektros gelžkelius ir tramvajus ir irigacijos darbus.

Darbininkų komitetas pranešęs kompanijai, kad jis perimąs į savo rankas. Tą padaryti privertė karo reikalai.

KARO LAUKO TEISMAS TEISĖ UŽ IŠKABINIMĄ RAUDONOS VĖLIAVOS

Peiping, Rugsėjo 4. — Karo lauko teismas teisė 5 Suvienytų Valstijų jūreivius, kurie iškabinę ant ambasados raudoną vėliavą. Bausmės neskelbia.

YOUTH COLUMN

PROSPECT OF LITH YOUTH CLUB MERGING

Members of both the Toronto youth clubs are contemplating amalgamation at the present time which means that they desire a more united Lithuanian youth club in Toronto. As yet neither of the youth clubs have discussed merging. Only the members among themselves are discussing this question which is a sign and also a desire on the part of the Lith youth to build a stronger and more interesting organization.

The L. P. Y. C. once before proposed to the St. John's Young Peoples Club unity, but the church club rejected the offer. At the time of this proposition, about a year ago, the church club members preferred to compete with the L. P. Y. C. During the year very little was heard of the church club. The Lithuanian youth by being split into two small groups could not very well exist although the L. P. Y. C. did its best to carry on activity. By being organized into one large group a Lithuanian youth club would be able to carry on better and more interesting activity. The youth of Toronto would become friends and not enemies with each other.

Priest Discusses Merging With L . P. Y. C'ers

On August 31st the priest of the St. Johns Church invited all the Toronto Lith youth to attend a gathering in the hall of the church. Many L. P. Y. C'ers accepted the invitation. After dancing for an hour, the youth assembled were called to order. Giving a very interesting and instructive speach, the priest reminded the youth present that too much running around and overdoing their pleasures will land them up in the insane asylum. The speaker told the youth that they must begin to think and also participate in more educational activity. Calling the youth into one solid organization he ended his address. The orchestra resumed their playing until the early hour of the morning.

After the priest's address several L. P. Y. C'ers conversed with him on the subject of prospect of merging. After one member of the L. P. Y. C. show'd that both programs were quite similar in cultural aspect the priest was becoming convinced that the L. P. Y. C. had no other intentions but to be of cultural value to the Lith youth.

The youth made several propositions which he said would be considered at their next meeting. He made a proposal that there should be some basic item of the program around which the other items may be worked. Two questions were placed before him as a basis for the organization. When asked if he was opposed to war he answered with an emphatic yes. Next question, "Are you opposed to fascism?" "Yes, all Catholics are." All seemed to have agreed with opposition to war and fascism to be the bacis item. If amalgamation should ever be realized by the youth clubs he offered to secure several anti-war and anti-fascist speakers for the meetings. He said that he would endeavour to obtain Henry Sommerville as the first speaker on the subject of war and fascism.

These statements are excellent prospects of amalgamation. The youth club meeting of the church club and the L. P. Y. C will be the deciding point. The next L. P. Y. C. meeting will draw up the proposals to be submitted to the church young peoples club.

The Youth Column is watching every move of the Canadian youth organizations. The Youth Column belongs to them. The Youth Column tells you what is going on in the organization, thus keeping the organization more tied together. Make the Youth Column one of the propositions to the organizations involved in this suggested merging.

Succsess to the proposed "United Lith Youth Clubs."

Miškų Darbininkai Atjaučia Ispanijos Liaudies Kovotoj.

Kanados miestuos gyvenantieji lietuviai atydžiai seka Ispanijos kovų eigą ir prie kiekvienos progos teiraujasi apie Ispanijos Liaudies Fronto didvyriškus kovotojus, tačiau juos pralenkė miškų darbininkai. Štai šiomis dienomis pirmutiniai atsiliepė su finansine parama iš Kanados lietuvių tarpo, tai Kenoros apylinkėj miškuose dirbantieji lietuviai. Per draugą J. Mikailą Ispanijos liaudies gynėjų paramai yra gauta $14.06. Pažymėtina, kad tą gražią sumą pinigų suaukavo 26 asmenys, iš kurių pagal pavardžių skambėsį didesnė pusė yra nelietuviai, bet ties lietuviškomis pavardėmis pažymėta beveik ties kiekviena $1.00, kas sudaro apie 70 nuošimčių visos sumos.

Yra žmonių, kurie miškų darbininkus pakol kas nenori priskaityti už rimtą Kanados lietuvių svarbią revoliucinę jėgą, skaito net atsilikusiais politiniam supratime. Tokias klaidingas nuomones šis įvykis sumuša į dulkes. Draugai ne tik supranta pasaulinių įvykių reikšmę, bet ir jie pirmutiniai pradeda remti Ispanijos liaudies kovotojus. O miestų lietuviai dar tik kalba, kad reikia remti Ispanijos liaudies kovotojus, ir kad būtų nenaudingas fašistų įsigalėjimas Ispanijoje visai tarptautinei darbininkų klasei. Tiesa, daug priklausančių unijose lietuvių per unijas aukavo Ispanijos liaudies apgynimui, bet kur organizacijos? Dabar eina kova už laisvės gynimą, tad reiktų ir pasekti Kenoros miškų darbininkų pavyzdžiu.

Tiesa, kad miestų darbininkai turi ištisą eilę kasdieninių organizacinių reikalų, kas pareikalauja nemažai finansų, bet negalima manyti, kad miškų darbininkams lengviau buvo sukelti tokia graži suma. Jie padėjo darbo iki apsvarstė Ispanijos liaudies kovų svarbą, ir todel keletas darbininkų sukėlė tokią gražią sumą. Jie gyvena gana nepasiturinčiai, daug blogiau, negu miestuose darbininkai. Tad jeigu miestuose gyvenantieji lietuviai lygiai įvertins tą kovą, kaip draugai kenoriečiai, tai galima laukti džiūginančių pasekmių. Jei seks jų pavyzdį, kiekviena kolonija galės sukelti po kelis desėtkus. Tad nereiktų laukti, kad miestiečius miškų darbininkai pasiųstų prie gėdos stulpo.

M. Guoba

BRAZILIJOJ LAUKIAMA DIDELIO POLITINIO KRZIO

Sao Paulo, Rugsėjo 5.—Pastebimas didelis Brazilijos žmonių nepasitenkinimas fašisto Getulio Vargas diktatūra. Vienas iš penkių senatorių, kurie įkalinti už kritikavimą fašistų diktatūros, pareiškęs aukščiausiam teisme, kad fašistai "greitai turės atsakyti prieš Brazilijos žmonių teismą."

Brazilijoj laukiama dramatiškų įvykių, kurie gali prilygti Ispanijos įvykiam. Vargo diktatūra labai silpnai laikosi.

Monti

Iš Moteriškų Rūbų Siuvimo Pramonės

Iš Montrealo apie šios šakos pramonę niekas neparašo į spaudą. Iš ko atrodytų, lyg toj pramonėj dirbantieji darbininkai visai atvėjais būtų patenkinti, ir tenai nebūtų jokio išnaudojimo.

Šioj pramonėj dirba virš 2,000 darbininkų, iš jų bus apie porą dešimtų lietuvių.

Praeitų metų pavasariniame metine International Ladies Garment Unija pasirašė garsųjį Arcand bilių, kurį priėmė Kvebeko provincijos valdžia neva darbininkų algoms ir darbo valandoms reguliuoti. Sulyg tos pakartotos sutarties neva nustatytos algos ir darbo valandos sekančiai: dirbti 40 valandų sąvaitėje; opereitoriams ir presoriams uždirbti 85 centus per valandą; finišeriams 50 centų per valandą. Toks nustatymas neva užtikrinas minimum. Bet pažiūrėkime, ar tikrenybėje yra tas pravesta gyveniman, ir ar del tų nustatytų algų atsiekimo yra bent kokiu būdu kovojama. Labai maži rasis tokių šapų, kurose uždirba tą minimumą ir gauna 40 valandų per sąvaitę. Kaip tik prasideda siuvimo sezonas, tai visos šapos dirba po 10-12 valandų per dieną. Ir kaip ir gali uždirbti tą minimumą, kaip darbas nustatytas nuo kapitalų ir apmokėjimas labai žemas. Pavyzdžiui, už bent kokios rūšies kautą mokama 85 c., neįskaitant kad jis būtų ir sunkiausias padaryti. Tai galima suprasti, kas gali padaryti tiek, kad gautų tą nustatytą užmokesnį. Gauna tą nustatytą užmokestį tik tie, kurie yra artimi bosams, nes jiems bosai paduoda lengvesnį darbą, bet tokių maži yra.

Reformistinės unijos lyderiai šitojus darbo sezonui visai nesikalbėjo su dirbtuvėse dirbančiais darbininkais, net ir del kainų nustatymo. Jie tik paklausinėja darbininkų, ar jūs patenkinti, ar ne. Vėliau maldauja bosų, kad jie dadėtų darbininkams kokį centą. Jei kuris bosas susimyli, geras, o jei ne, tai ir taip pasilieka geras.

Aš turiu mintyje, kad tas yra nevisose dirbtuvėse. Didesnėse dirbtuvėse, kur darbininkai solidariai laikosi, tai gal to nėra, bet mažesnėse dirbtuvėse, tai unijos lyderiai daugiau kooperuoja su bosais, negu su darbininkais. Tame darbininkų kaltė, kam jie nesilaiko vieningai ir nereikalauja iš unijos vadų, kad ji daugiau žiūrėtų darbininkų reikalų, o ne pataikautų bosams. Prie dabartinio unijos vadų elgesio, tai nesvarbu, kad darbininkai yra organizuoti į uniją, vistiek palikti darbininkai išnaudojimui.

Dabar pažiūrėkime kokį pagerinimą davė Arcand bilius darbininkams ir bosams. Pirma, darbininkams apsireiškusi "gerovė," tai ta, kad dabar darbininkai turi mokėti iš savo algos nuošimčius taksų; antra, jei darbininkai nori eiti į streiką, turi gauti leidimą iš miesto policijos. Visiem suprantama su kokiais norais policija išduoda streikuoti leidimą. Tame biliuje yra ir daugiau pinklių, kuriomis varkomi darbininkai. O bosams, tai jau tas labai naudinga. Jei jie tik nugirsta darbininkus organizuojantis ir ruošiantis į streiką, tai su pagelba to biliaus daug lengviau prisišaukia policiją, negu tose dirbtuvėse, kur darbininkai nėra prirakinti prie to biliaus.

Dalis darbininkų žiūri su viltimi į Arcand bilių, nes mano, kad tas bilius paruoštas del darbininkų naudos. Štai praeitam pavasaryje kas įvyko su Montrealo kailiasiuviais. Jie susiorganizavo į uniją ir paskelbė streiką. Bosam neliko kitos išeities, kaip tik kreiptis prie Arcand biliaus. Jie gavo iš ten gerą jų naudai patarpininkavimą. Darbininkam

Montrealo Žinios

Moteriškų Rūbų Siuvimo Pramonės

Iš Montrealo apie šios šakos pramonę niekas neparašo į spaudą. Iš ko atrodytų, lyg toj pramonėj dirbantieji darbininkai visai nebūtų jokio išnaudojimo. Toj pramonėj dirba virš 2,000 darbininkų, iš jų bus apie porą šimtų lietuvių.

Praeitų metų pavasariniame One International Ladies Garment Unija pasirašė garsųjį Armo bilių, kurį priėmė Kvebeko provincijos valdžia neva darbininkų algoms ir darbo valandoms reguliuoti. Sulyg tos paskytos sutarties neva nustatytos algos ir darbo valandos sekančiai: dirbti 40 valandų savaitėje; opereitoriams ir presoriams uždirbti 85 centus per valandą; finišeriams 50 centų per valandą. Toks nustatymas neva yra minimum. Bet pažiūrėkime, ar tikrenybėje yra taip gyveniman, ir ar del tų nustatytų algų atsiekimo yra kokiu būdu kovojama. Labai mažai rasis tokių šapų, kuriose uždirba tą minimumą ir net 40 valandų per savaitę. Dažniausiai tik prasideda siuvimo sezonas, tai visos šapos dirba po 12 valandų per dieną. Ir kaip gali uždirbti tą minimumą, kai darbas nustatytas nuo kainų ir apmokėjimas labai žemas. Pavyzdžiui, už bent kokios rūšies kautą mokama 85 c., nekaint kad jis būtų ir sunkiau padaryti. Tai galima suprasti, kas gali padaryti tiek, kad gautų tą nustatytą užmokestį. Gauna tą nustatytą užmokestį tik tie, kurie yra artimiausiems bosams, nes jiems bosai paduoda lengvesnį darbą, bet tokių tik tai yra.

Reformistinės unijos lyderiai pajus darbo sezonui visai nesirūpina su dirbtuvėse dirbančiais darbininkais, net ir del kainų nustatymo. Jie tik paklausinėja darbininkų, ar jūs patenkinti, ar Vėliau maldauja bosų, kad jie dadėtų darbininkams kokį darbą. Jei kuris bosas susimyli, tai, o jei ne, tai ir taip pasiliko gerai.

Aš turiu mintyje, kad tas yra didesnėse dirbtuvėse. Didesnėse dirbtuvėse, kur darbininkai solidarai laikosi, tai gal to nėra, bet mažesnėse dirbtuvėse, tai už lyderiai daugiau kooperuojasi su bosais, negu su darbininkais. Tame darbininkų kaltė, kad jie nesilaiko vieningai ir nereikalauja iš unijos vadų, kad jie daugiau žiūrėtų darbininkų reikalų, o ne pataikautų bosams. Jeigu dabartinio unijos vadų elgesio, tai nesvarbu, kad darbininkai yra organizuoti į uniją, tai tek palikti darbininkai išnaudojimui.

Dabar pažiūrėkime kokį pasekmią davė Arcand bilius darbininkams ir bosams. Pirma, darbininkams apsireiškusi "gerovė," tai ta, kad dabar darbininkai turi mokėti iš savo algos nuošimčius taksų; antra, jei darbininkai nori eiti į streiką, tai gauti leidimą iš miesto poros. Visiem suprantama su kais norais policija išduoda leidimą. Tame biliuje yra daugiau pinklių, kurios varžomi darbininkai. O bosams, tai jau tas labai naudinga. Jie tik nugirsta darbininkus organizuojantis ir ruošiantis į streiką, tai su pagelba to biliaus gali lengviau prisišaukia policiją, negu tose dirbtuvėse, kur darbininkai nėra prirakinti prie biliaus.

Dalis darbininkų žiūri su viltimi į Arcand bilių, nes mano, kad tas bilius paruoštas del darbininkų naudos. Štai praeitam pavasarį kas įvyko su Montrealo unija, kas įvyko su Montrealo darbininkais, kaip jie susiorganizavo ir paskelbė streiką. Bet neliko kitos išeities, kaip kreiptis prie Arcand biliaus. Ir gavo iš ten gerą jų naudai parpininkavimą. Darbininkam prižadėjo visokių pažadų. Bet šiandien dauguma kailiasiuvių mato, kaip juos suvylė su pagelba Arcand biliaus ir jie supranta, kad Arcand bilius yra buržuazinė reforma. Jei buržuazijai rūpi su Arcand bilium pagerinti darbininkų gyvenimą, tai kodel jie neorganizuoja neorganizuotų darbininkų? Pavyzdžiui, restaurantų darbininkai uždirba tik $5—$6 sąvaitėję, bet ten buržuazija nelenda su savo bilium, pribūna tik ten, kur darbininkai susiorganizavę ir rengiasi paskelbti streiką.

Mums darbininkams nepagerins gyvenimo sąlygų valdančios klasės iškepti biliai. Mes patys turime organizuotis į unijas, ir esančiose unijose aktyviai veikti, tai negalės reformistinių unijų lyderiai kooperuoti su bosais, bet bus priversti žiūrėti darbininkų reikalu. Jeigu mes suprasime, kad unija yra ne kas kitas, bet mes patys, ir jos reikalų visi išvien žiūrėsime, tuomet mus niekas negalės įveikti. Nebaisus bus Arcand bilius, nei vadų pardavystės, būdami vieningi sulauksime pageidaujamų vaisių.

Klokmeikeris R.

Draugui D. M. Šolomskui Išvykus

Montreale egzistuoja proletarinių korespondentų ratelis. Bet kad tas ratelis mažai arba nesutartinai veikia, tai galima pastebėti iš to, kad daug svarbių įvykių praleidžiama — neparašoma apie juos į spaudą.

Nors per vėlu apie mums brangų svečią rašyti, vienok priežodis sako. geriau ir vėliau, negu niekados.

Draugas D. M. Šolomskas atvyko į Kanados Lietuvių Kongresą, kuris įvyko Montreale, rugpiūčio 1-2 dienomis. Visą laiką dalyvavęs ir sekęs kongreso eigą, draugas pasakė porą prakalbų. Vieną sveikindamas Kanados Lietuvių Kongresą, antrą atsisveikinant. Jo prakalbos buvo trumpos, bet turiningos, net idėjiniai priešai gerai atsiliepė apie draugą D. M. Šolomską.

Po kongreso draugas visą sąvaitę vakarais vadovavo politinio lavinimosi mokyklėlei. Registracija parodo, kad kiekvieną vakarą mokyklėlėj lankėsi virš 70 draugų-ių.

Minėta sąvaitė mums buvo brangi ir neužmirštama, nes mes daug ko pasimokinome: kaip kalbėtojauti, pirmininkauti, korespondencijas rašyti ir t.t. Draugas D. M. Šolomskas visą laiką buvo apsuptas burelio draugų-ių, kurie jį apiberdavo įvairiais klausimais, o jis su malonia šypsa, draugiškai atsakynėjo. Vienu žodžiu, mes turėjome puikių politinių kadrų auklėtoją. Manau, kad draugas D. M. Šolomskas, pagyvenęs Montreale sąvaitę laiko, nors pavaršutiniai susipažino su čionykščiu darbininkišku judėjimu ir pamatė, kaip čionykščiai progresyviai lietuviai trokšta aukštesnio politinio žinojimo.

Draugas D. M. Šolomskas išvyko, bet jo mokiniams suteikti draugiški, nuoširdūs patarnavimai, niekados neišdils iš atminties.

A. Eglaitis

Iš A. L. D. L. D. 47 Kuopos Susirinkimo

ALDLD 47 kuopos susirinkimas atsibuvo rugpiūčio 23 dieną, 10 valandą ryte. Tiesa, susirinkimas nebuvo skaitlingas dalyviais, gal už tai kalta kuopos valdyba, kad nepakankamai išgarsino. Tačiau susirinkime padaryta keletas svarbių nutarimų. Nutarta sutvarkyti literatūros platinimo klausimas. Keletas draugų savanoriai apsiėmė eiti per stubas ir platinti literatūrą, tai labai pagirtinas reiškinys. Finansų sekretorius išdavė raportą, kiek narių yra apsimokėję narines duokles ir kiek ne. Tame klausime nutarta sutvarkyti narių antrašus ir kuopos valdybai pasistengti pamatyti kiekvieną neapsimokėjusį draugą. Taipgi skaitytas laiškas iš centro komiteto reikale M. Gudo ir T. Rimavičiaus, priimtas vienbalsiai. (Kokiam reikale?—"D. Ž." redakcija). Draugas B. Kvietinskas išdavė trumpą raportą iš atsibuvusio Kanados Lietuvių Kongreso; raportas priimtas. Provincijos seimelio rinkimų kampanijos raportas atidėtas išduoti sekančiame kuopos susirinkime, kuris įvyks rugsėjo 27 dieną.

Taip pat susirinkime buvo apkalbėta apie žiemos parengimų sutvarkymą. Nekurie dalykai nutarta sutvarkyti ir imtis tuojau už darbo.

M. Krisas F.

Atšaukiu Savo Padarytą Klaidą

Montreal.—Labai trumpai apsipažinęs su M. Plečenio elgėsiu, kuris laikas anksčiau rašiau, būk jis nedaro nė jokios žalos tarp Montrealo lietuvių. Šiandien pasirodė visai kitaip, negu tada buvo apie jį rašyta. Negana, kad jis vienas darbuojasi sugriauti tarp Montrealo lietuvių draugiškus santykius, bet tam ieško ir talkininkų. Amerikietis Jankauskas Mount Royal viešbutyje padėjo sklokišką "kiaušinį," o Plačenis mano iš jo išperėti tokių sklokininkų, kaip Jankauskas. Jis džiaugiasi rašydamas "Naujojoj Gadynėj," kad būk yra gera dirva Montreale sklokai veistis. Bereikalo M. P. naudoja savo energiją, iš to vaisiaus nebus. Jo tikslas išsigarbinti save, bet melus naudodamas ir skaldydamas vienybę užsitarnaus tik tokią pagarbą, kaip kad Jankauskas užsitarnavo Montrealo lietuvių tarpe.

Plačenis už pagelbininką pasiėmė buvusį vokiečių vargoninką (gal ir dabartinį), kuris 1932 metais buvo apsiėmęs mokinti Montrealo lietuvių darbininkišką chorą. Kada mes pradėjom mokintis dainuoti "Meskim puošę savo ponus, argi mes jųjų tarnai," po tai pamokai tas mokytojas daugiau neatsilankė. Tokiu jo elgėsiu pats M. P. labai pasipiktino ir pasakė, kad rasime mokytojų darbininkiškų pažiūrų, ponai lai prasišalina. Bet šiandien toki ponai pas Plačenį pirmutiniai yra jo dienyne.

Wilsonas

Kunigas Bobinas Skaito Darbininkų Spaudą

Aną sekmadienį nuėjau į bažnyčią pasiklausyti, ką mūsų kunigėlis pasakys. Kaip ir visada, perskaitęs evangeliją pradėjo pamokslą savo parapijonams. Prisipažino, kad skaitąs darbininkišką spaudą. Girdi, į tą spaudą rašo tik velnio agentai. Už tai jis draudė parapijonams skaityti ją.

Paskui pasakė, kad visos draugijos galinčios gauti svetainę susirinkimams, jei tik užsimokėtų. Tikrai juokinga. Parapijonai pasistatė bažnyčią, o dabar jų organizacijoms reikia mokėti už susirinkimus pobažnytinėj svetainėj.

Baigdamas kalbėti liepė parapijonams melstis už Ispanijos ponus, kurie lieją daug kraujo. Nors ir dievo tarnu vadinasi, tačiau pamelavo. Vietoj to, kad pasakyti, jog tie ponai surengė kraujo praliejimą, jis pasakė, kad tie ponai užpulti. Taip sakydamas jis pateisino Ispanijos ponus ir kunigus, kurie kalti už paskerdimą 100,000 žminių Ispanijoj.

Kazys

Montrealo Lietuvių Masinis Susirinkimas

Penktadieny, rugsėjo 11 dieną, 8 valandą vakare, 1182 Saulanges St., počiančialiečių salėj, ALDLD 137 kuopa šaukia didelį masinį susirinkimą. Kalbės du geri kalbėtojai. Pirmas kalbės temoje "Ispanijos įvykiai," o antras—"Trockistai ir Zinovjeviečiai." Po to seks plačios diskusijos. Visi dalyvaujantieji turės pilną teisę išsireikšti savo mintį vienu ir kitu klausimu.

Todel visi Montrealo lietuviai kviečiami dalyvauti.

Valdyba.

C. I. O. Organizuos Montrealo Suknelių Siuvėjus

Montreal, Rugsėjo 1. — Committee for Industrial Organization, kurį Greenas ir jo komitetas apskelbė Amerikos Darbo Federacijos priešu, organizuosiąs į uniją 9,000 suknelių siuvėjų Montreale. Miss Rose Poseta, International Ladies Garment Workers Union viceprezidentė, jau atvyko į Montrealą.

Iki šiam laikui šioj industrijoj tiktai 500 kirpėjų organizuoti.

Pirmiausiai bus pradėtas kultūrinis darbas. Bus išleista nemažai įvairios literatūros. Bus duodamos paskaitos per radio.

Mr. Bernard Shane, montrealietis, kurio rankose bus kompanijos reikalai, pareiškė, kad pirmuoju šūviu kovoje bus reikalavimas sutrumpinti darbo dieną ir pripažinti kolektyvų susitarimą Arcand biliaus rėmuose.

Padėkos Žodis

Kapuskasing, Ont.—Brangūs Draugai ir Draugės! Esu labai dėkingas Jums už atlankymą manęs esant sužeistam. Jūsų užuojauta žymiai palengvino mano suardytus nervus ir nuramino esant kritiškoj padėtyj. Taipgi dėkoju už dovanas, kurias man suteikėt. Fiziniai einu geryn ir už kelių sąvaičių būsiu sveikas.

J. Grigaliūnas

John Lewis Išėjo Iš Amerikos Darbo Federacijos

Washington, D. C., Rugsėjo 4. Committee for Industrial Organization pirmininkas John Lewis šiandien išvedė iš Amerikos Darbo Federacijos 1,118,000 unijistų, kuomet jis, nelaukdamas Greeno ir jo komiteto, kad išmestų iš ADF, pasakė: "Mes išciname." Greenas buvo patvarkęs, kad minėtas komitetas iki rugsėjo 5 dienos likviduotųsi, jei nenori būti išmestu iš ADF kartu su tomis unijomis, kurios palaiko tą komitetą.

Tokiu būdu, del Greeno ir kitų reakcinių ADF vadų užsispyrimo, Amerikos Darbo Federacija liko suskaldyta. Greeno pusėj kol kas paliko apie du milijonai unijistų, o Lewis'o pusėj yra 1,118,000.

Sulyg Lewis'o pareiškimo, jis organizuosiąs industrines unijas tik tenai, kur nėra jokių unijų. Greeno unijų visai neliesiąs.

ANGLIJOS KAREIVIAI UŽMUŠĖ 28 ARABUS

Jeruzalimas, Rugsėjo 4.—Anglijos kareiviai ir orlaiviai užmušė 28 arabus ties Balaa kaimu, kur įvyko mūšis su sukilusiais arabais.

16 orlaivių dalyvavo mūšyje.

Matomai bruzdėjimas Palestinoj prieš Anglijos imperializmą eina prie rimtų susirėmimų.

London, Rugsėjo 4.—Anglija siunčia į Palestiną 12,000 kareivių malšinimui arabų.

SUSTREIKAVO HAMILTONO UOSTO DARBININKAI

Hamilton, Rugsėjo 7.—Pereitą šeštadienį sustreikavo apie 200 Hamiltono uosto darbininkų. Manoma, kad uosto darbai bus visai suparalyžiuoti. Streikas prasidėjo, kuomet bosai atsisakė pakelti darbininkams algas ir pagerinti darbo sąlygas.

FAŠISTAI ŠAUKTŲSI VOKIETIJOS PAGELBOS

Lerida, Catalonia.—Pierre van Paassen rašo, kad jam tekę kalbėtis su vienu oficierium, pabėgusiu iš fašistų pusės, kuris išdavęs fašistų planus.

Sulyg to oficieriaus pasakojimo, generolas Francisco Franco turįs išsidirbęs planą pasikvietimui Hitlerio armijos talkon prieš liaudies frontą.

Jei jam nebesisektų, tai jis pradėtų atakuoti Italijos ir Vokietijos konsulatus, del ko Vokietija atsiųstų į Ispaniją savo kareivius ir paimtų iniciatyvą įvedimui tvarkos. Ispanijos liaudies fronto valdžiai Vokietija pasakytų pasitraukti, kadangi nesugebanti palaikyti tvarką ir apsaugoti kitų šalių įstaigas.

SSRS Perspėjo Japoniją

Maskva, Rugsėjo 4.—Sovietų Sąjunga perspėjo Japoniją nurodydama, kad ji Japonijos elgėsį skaito labai pavojingu taikai.

Sovietų Sąjungos nota nurodė, kad ties Kabarovsku buvo penki incidentai, kurių kaltininkais buvo Japonijos įsiverželiai. Du kartu Japonijos orlaiviai skraidę po Sovietų teritoriją. Tris kartus Japonijos kareiviai apšaudę SSRS pasienio sargybą.

Sovietų Sąjunga savo notoj reikalauja, kad Japonija-Mančuko ir SSRS sudarytų komisiją ištyrimui tų incidentų.

Daugiausia Vaikų Miršta Quebeco Provincijoj

Ottawa, Rugsėjo 1.—Pereitais metais per pusę daugiau vaikų mirė Quebeco provincijoj, negu kurioj kitoj, pagal gyventojų skaičių.

Quebeco provincijoj, kur yra 3,060,000 gyventojų, vienų metų nepasiekusių vaikų mirė 6,939. Ontarijoj, kur gyventojų skaičius siekia 3,596,000, mirė 3,514 vaikų.

Visoj Kanadoj metų amžiaus nepasiekusių vaikų 1935 mettais mirė 15,725.

DEMONSTRUOSIĄ 20,000 WINNIPEGIEČIŲ PAREMIMUI STREIKUOJANČIŲ

Winnipeg, Rugsėjo 5.—Ateinantį šeštadienį, rugsėjo 12, tarp 20 ir 25 tūkstančių winnipegiečių išeisią į gatves ir demonstruosią, kad išreikšti simpatiją streikuojantiems kailiačių apdirbimo darbininkams, sulyg masinio mitingo nutarimo, kuris įvyko Labor Temple salėje.

Naziai Nepatenkinti Lenkijos - Francijos Draugyste

Berlinas, Rugsėjo 5.—Rumunijoj fašistų reikalams pagerėjus, naziai sulaukė kitos bėdos. Jie dabar baisiai susirūpinę, kad Lenkija nenukryptų linkui Francijos ir Sovietų Sąjungos bloko.

Rumunijoj naziai privertė atsistatydinti Titulescu valdžią, kuri dabar perėjo į nazių simpatikų rankas. Bet dabar Lenkijos atstovas, generolas Rydz-Smigly, lankėsi Francijoj, kur buvo labai draugiškai priimtas. Manoma, kad Lenkija krypstanti nuo Vokietijos.

Nazių pastangos buvo sudaryti stiprų fašistinį bloką prieš Franciją ir Sovietų Sąjungą. Tačiau, jei teisybė su Lenkija, jiems nesiseka.

Madridas, Rugsėjo 6.—Pirmas Sovietų ambasadorius Ispanijai jau įteikė mandatą prezidentui Azanai. Ispanijos liaudis ambasadoriaus atvykimą karštai sveikino. Tokiu būdu draugiški ryšiai tarp SSRS ir Ispanijos jau sudaryti.

AUKOS

Brooklyn, N. Y., USA. Drg A. Balčiūnas atsinaujindamas prenumeratą, prisiuntė aukų $1.00.

Grand Rapids, Mich., USA. Drg. L. Lawanavičius prisiuntė aukų $1.00 del bylos vedimo su Užemeckiu. Draugas sako: "neleisime kęsintojams laikraščio apkramtyti."

PIPIRNIČIA

GIVANAŠLIŲ ATSIŠAUKIMAS Į JURGĮ PIPIRĄ

Mes, visos Kanados gyvanašliai, susirinkę į visuotiną gyvanašlių kongresą, po ilgų diskusijų vienbalsiai nutarėm atsišaukti į tave, Jurgi Pipirai, su neapsakomai svarbiu reikalu. Visi kaip vienas tavęs prašome ir tikimes, kad patenkinsi mūsų pakarnų prašymą, tai yra prisiųsi mums smulkiai sumaltų, karčių turkiškų pipirų bent pusę tono, kurių sulyg mūsų nutarimo, kiekvienas gyvanašlis privalės nešioti dešinėj kouto kišenėj bent po pusę svaro, bet vartos tik esant labai svarbiam reikalui—apsigynimo tikslu. O tikslą, mes manom, tu, Jurgi, gali suprasti, nes ir tu žinai, kad kiekviena leidė, ar ji būtų senmergė, ar našlė, ar gyvanašlė, ar penkiolikinė, labai domisi gyvanašliais. Oi, kiek jos pridaro mums visokių pripotkų! Jeigu tau, Jurgi, viską išpasakoti, tau ausys sutintų beklausant.

Del geresnio supratimo, nurodysime nors kelis pavyzdžius. Tik tai kitiems nesakyk, nes kokie neišmaneliai gali dar pasijuokti. Štai jie:

Andai toj kolonijoj, kurioj mūsų tautiečiai turkišką tabaką gamina, mūsų susaidės staršas organizatorius, Baronas Geravičius, susidraugavo su viena žydraake, taip sakyt penkiolikine. Na, o kaip geri draugai, vieną labai karštą dieną išvažiavo į bušius atsivedinti. Na ir kas tokio, jūs sakysit, išvažiavo, atsivėsino ir parvažiavo—vienas kitam galvos nenusuko. Jei taip dalykai būtų pasibaigę, tai viskas būtų buvę orait. Bet kur tau tuo pasibaigs! Sužinojus apie tai mėlynakė-pavydelninkė kaip pradės dainuoti: tu gyvanašlis, tu šioks, tu toks ir dar kitoks. O Baronas, būdamas narsiu vyru, nusprendė savo, taipgi ir susaidės šlovingą vardą apginti—tekštėlėjo tai pavydelninkei tiesiai per kakarinę. O ar žinai, kas iš to išėjo? Mūsų memberiui buvo pamainyti akiniai, suprask, Jurgi, nuėmė šviesius, o uždėjo tamsius. Bet dar ne viskas. Dar reikėjo Džianui kompenseišiną išmokėti. Na, ar tai galima taip nusileisti? Ar čia nereikia pipirų?

Bet tai tik mažmožis. Toj garsioj kolonijoj, kurioj mokytos leidės per mitingą viešai lietuviškas špygas rodo, mūsų susaidės memberis, Džiovas Balamutas, pasigavo vieną storablauzdę ir pradėjo romansuoti. O, tu žinai, Jurgi, Džiovas nebikoks vyras, didžiojo karo veteranas, su Hitlerio tautiečiais kariavęs. Vienok prie leidžių nelabai gudrus. Beromansuodamas pradėjo atšalti nuo savo storablauzdės. O ji, matydama tą atšalimą, sumanė įvaryti biškį karštumo. Vieną gražią dieną, Džiovui einant pro hauzą, pasitiko su meilia šypsena: "Džiovuk, kaip linksma, kad gavau tave pamatyti! Užeik į hauzą, turiu svarbių reikalų—pasikalbėsime," ji užkabino jį. Mūsų Džiovui net kraujas užvirė, visos gyslos pradėjo tvaksėti. Na, jis manė sau, čia jau suteiks kokią nors loską. Bet . . . tiktai įžengus į kičiną, smarkiai surinka: "Tu vėpla, tu žioplas, balamutas, tu daugiau man nereikalingas." Griebė už šluotos ir pradėjo tašyti Džiovui kuprą. Ant laimės, šluotos kotas lūžo. Jei kotas nebūtų lužęs, tai kupra būtų tikrai trūkusi. Na, ar taip galima? Ar čia nereikia pipirų?

Jokūbas Peckelis
Gyvanašlių įgaliotinis
(Bus daugiau)

KUNIGO PATARIMAS

Po tos nakties visuomet galvojau, kur čia užeiti tokį gerą žmogų, kuris mane pamokintų meniškumo. Aną dieną gatve eidamas taip susirūpinau, kad nei nepajutau, kaip pradėjau balsiai kartoti. "Viena bėda, tai nebėda, bet kai dvi trys užsėda, tai žmogų suėda." Kaip tyčia pasitaikė, kad tuo kartu pro šalį ėjo kunigas. Net paraudonavau iš gėdos, kuomet jis paklausė mane, kas per bėdos.

Į kokias bėdas papuolei, mano prieteliau?—užklausė mane.

—Well, tėvė dvasiškas, sunku ir išpasakoti . . . dabar tokie laikai . . .

—Tas tiesa, kad dabar tokie laikai, tačiau dabar yra užtektinai priemonių tų bėdų prašalinimui.

Jis pakvietė mane užeiti į kleboniją.

Kaip tik jėjau į kleboniją, kaip koks angelas, kunigo gaspadinė mus patiko. Man net seilės išvarvėjo bežiūrint į tokią jauną gaspadinę. Tuoj kilo mintis galvoj, kad jis nusimano apie meniškumą, jeigu tokia jauna paukštytė laikosi tokioj liūdnoj klebonijoj.

—Tai kas yra?—užklausė kunigėlis, kuomet pasodino mane tokion minkšton kėdėn, kad net nusigandau: maniau kad aš kažkur nutūpsiu.—Gal kokie nesusipratimai šeimynoje?

Rodos jis žinojo mano bėdas. Man buvo lengva pradėti.

—Taip,—atsakiau jam.

—Kas atsitiko?

—Ir pats nežinau . . . taip sakant . . .—sarmata buvo pasakoti apie tokius dalykus tokiai šventai asabai.—Taip sakant, ji užsimanė . . . kitaip sakant neužsimanė, bet . . . aš taip manau . . . turbūt jai kas kitas pasakė . . .

—Ką pasakė?

—Wel, mano Zosė sako, kad aš nežinau jokio meniškumo.

—Ko?

Norėjau nieko nebesakyti ir bėgti iš klebonijos. Bet pamislinau, kad neapsimoka. Pipirų kišenėj turėjau užtektinai. Jei kokios, gintis buvo kuo.

—Kitaip sakant, pas mus ženybinis gyvenimas neina kaip reikiant . . .

—Gal neatmezgamas mazgas buvo negerai užmegstas?—greitai pastatė klausimą.

—Ne, ne tas. Juk kiti gyvena gerai ir visai be jokio mazgo . . . —norėjau išsižioti, kad ir jis be mazgo gyvena, bet susilaikiau.—Blogumas tame, kad dabar tokie laikai. Kultūra reikalauja progreso visur.

—Aš niekaip tavęs nesuprantu!

—Trumpai pasakius, mūsų nesusipratimas prasideda vakare, kai sugulam . . .

—Aha!—ilgai patylėjo.—V adinasi, kokia pikta dvasia yra tarpe jūsų. Taip, taip, dabar žinau. Reikia ją gerai suspaust, kad ji pabėgtų . . . Tavo moteris gal pradėjo draugauti su komunistais? Jie tą viską ir padarė. Jie nori iš moterų padaryti . . . atsiprašant . . . gudresnius sutvėrimus ir už aniolus.

Ilgai tylėjome. Paskui jis prabilo:

—Neklausyk tu nieko. Žiūrėk, kad neitų veltui. Kada bus daugiau vaikų, bus daugiau krikštynų, daugiau balių, na—ir meno. O tuomet tavo Zosytei nebus laiko kada galvoti apie komunistinę propogandą.

Ale kas išmaitins tuos vaikus? —pastačiau jam klausimą.

—Nesirūpink. Paukštis nei sėja, nei piauna, o delto gyvena.

—Eik tu peklon,—pamislinau išėjęs,—su savo patarimais. Jis pats nei nemano taip daryti, o kitam pataria.

Plaktukas

ITALIJA GABENA NAUJUS LAIVUS Į ISPANIJĄ

Roma, Rugsėjo 5.—Trys Italijos kruiseriai, 6,000 tonų kiekvienas, išplaukė į Ispanijos vandenis. Kiek anksčiau išplaukė 10,000 tonų kruiseris Pola, kuris turėjo šiandien pribūti į Barceloną, kur lojalistai užmušę vieną italą už laikymą kokių ten "religinių" daiktų.

Apskaičiuojama, kad dabar Ispanijos vandenyse Italijos laivų skaičius sieks 29.

TORONTE

Pasekmingas Jaunuolių Piknikas

Paskutinis piknikas pereitą sekmadienį buvo labai geras. Nors publikos buvo nelabai daug, tačiau pelno padaryta $28.60 ir dar liko čekoladų 4 tuzinai, ką bendrai skaitant susidaro pelno apie $30.00.

Netikėtai turėjome ir svečių iš Amerikos—draugus ročesteriečius. Taipgi iš Hamiltono.

Piknike daug pasidarbavo draugės moterys, draugės Adomelienės vadovybėj.

Visiem draugam ir draugėm, dalyvavusiems piknike ir parėmusiems jaunuolių mokyklėlės iždą, komiteto vardu tariu širdingą ačiū.

Gavome Ir Dovanų Iš Draugų Bei Draugių

Draugai westoniečiai, Veiveris ir Ukelis, padovanojo po sūrį. Drg. Masienė—pintinę biskvitų. Draugės Koklienė ir Adomelienė po gražų rankdarbį. Drg. Berškienė—dėžutę čekoladų. Drg. Linartienė—pustuzinį stiklų. Drg. Dudonienė, westonietė, — didelį gražų pirties rankšluostį su dviem šmotais muilo. Drg. Mikalajūnas, vestonietis, nupirko vaikučiams dovanų: aiskrimo, čekoladų, gėrimų ir kt., už vieną dolerį.

Dovanos parduotos iš varžytinių ir loterija, už kurias gauta bendrai $15.86. Varžytinėse buvo stipriai susirėmę amerikiečiai su kanadiečiais.

J. Broga

—o—

MOKYKLĖLĖ

Lietuvių kalbos ir rankdarbių bei gimnastikų mokyklėlės antra pamoka atsibus ateinantį šeštadienį 2 val. p. p. Kurie mano leisti lavintis, prašome atvesti ar vienus atleisti 6 Denison Ave., lietuvių svetainėn. Jaunuolių amžius nuo 7 iki 16 metų.

Muzikos Pamokos

Stygų muzikos pamokas duoda čekoslavakų vaikučiams, 6 Denison Ave., du kartu į sąvaitę. Dienos dar nesuskirstytos. Mokestis už mokslą $1.50 mėnesiui. Lietuvių muzikos mokyklėlės neturėsime, kurie pageidaujate lavintis muzikos, galite leisti jaunuolius į čekoslavakų mokyklėlę

J. Broga

Sūnų ir Dukterų Draugijos Narių Žiniai

Atminkit visi ir visos Sūnų ir Dukterų Draugijos nariai ir narės, kad kuopos susirinkimai vasaros sezonui praėjus prasidės įvykti sekmadieniais. Šio mėnesio susirinkimas įvyks 20 dieną rugsėjo, 6 Denison Ave., 8 val. vakare.

Be to, būtinai visiem įsidėmėtina, kaip nariams, taip ir narėms, kuriuos nelaimė ištinka, tai yra suserga arba tampa sužeisti, kad reikia pranešti teisingai protokolų sekretoriui adresą, kur randatės, kad paskirti lankytojai be keblumų surastų ligonį ir atlankytų.

J. Pauža
Protokolų sekretorius,
316 Bathurst St.

Draugo A. Betkaus Likimas Kol Kas Neaiškus

Buvo rašyta, kad draugas A. Betkus nuėjo ligoninėn pasiduoti operacijai. Kiek teko sužinoti, daktarai pakol kas dar nenusprendė, koks bus draugo likimas. Pirmiausia daktarai su elektros pagelba mėgina atgaivinti jo kojose užmirusį kraują. Bet jeigu per tam tikrą laiką nepavyks kraujo cirkuliavimo atgaivinti, teks abidvi gangrenos apimtas kojas nupiauti.

Nežinia su kokiomis pasekmėmis pasibaigs draugo nelaimė. Dabartinė teikiama medikalė pagelba labai brangiai lėšuoja, bet negarantuojama, kad iš to bus geros pasekmės. Be to, gydytojai dar nėra nustatę ligos paėjimo priežastis. Mėgina aiškinti, kad liga paeinanti nuo tankaus rūkymo.

Nuo savęs linkiu draugui kuogreitesnio pasveikimo. Taip pat raginu draugus atlankyti jį. Tik gaila, kad nepavyko teisingai sužinoti, kokioj ligoninėj jis randasi. Pasiteiraukite pas draugus ar pažįstamus.

Reporteris

Puiki Pramoga Westone

Mes, westoniečiai, negalime surengti tokių didelių parengimų, kaip Toronto lietuvių organizacijos, kadangi mūsų mažas būrelis lietuvių esame, o antra vasaros laike mūsų daugiausia dirbame ir darbas nelabai lengvas, tai nusidirbę fiziniai nelabai rangūs ir organizaciniame darbe. Bet dabar, orui bišutį atvėsus, žadame gyviau sukrusti. A L. D. L. D. 130 kuopa nutarė surengti tokį pat pasilinksminimo vakarą, kaip kad jau turėjome pavasary.

Parengimas atsibus rugsėjo 26 dieną, šeštadieny, pas draugą V. Bimbą, naujoj stuboj, šaly draugų Masių farmos. Pradžia 8 val. vakare.

Kaip pereitam parengime torontiečiai skaitlingai dalyvavo, todel tikimes ir dabar atsilankys dar skaitlingiau pasilinksminti sykiu su westoniečiais.

Rengėjai

Nekokios Naujienos Toronto Senberniams

Toronto buržuaziniai laikraščiai beveik kiekvieną dieną veda labai plačią propagandą už ėmimą iš nevedusių vyrų mokesčių, vadinamų "poll tax." Toks mokesčių kolektavimas paliečia visus nevedusius vyrus įvairiame amžiuje.

Kituose Ontarijos miestuose jau senai imami iš nevedusių vyrų mokesčiai, bet Toronte iki šiam laikui nebuvo tokių mokesčių. Mokesčių didumas priklauso nuo miestų savivaldybių nutarimų. Nekuriuose miestuose mokama daugiau, o kituose mažiau, bet norma yra nuo $1—$10. Už tokių mokesčių iškolektavimą stovi ir pašalpos ministeris Croll, ir mano, kad reikalinga tokių mokesčių mokėjimą įvesti Toronte.

Kituose miestuose nesumokantieji tų mokesčių privalo dirbti net po keletą dienų miestų darbus, arba eiti atpakūtavoti už "senbernystę" net iki penkiolikai dienų į kalėjimus.

Toronte iš valdininkų pusės eina didelė agitacija už tokių mokesčių mokėjimo įgyvendinimą. Tarp agitatorių pasireiškia nemaža ir juokingų išsireiškimų. Nekurie sako, kad nesant Toronte tokių mokesčių, prasidės į Torontą iš visos Kanados senbernių emigravimas, o įvedus tokius mokesčius bus apsisaugota nuo tos nelemtos epidemijos.

Kaip ten nejuokautų įvairūs ponai, bet toks mokesčių pravedimas yra niekuo nepamatuotas. Juk ar vedęs, ar nevedęs, visi lygiai turi mokėti įvairius mokesčius, o čia ant nevedusių mėgina uždėti ekstra mokesčius. Ištiesų, lyg pabauda už neapsivedimą. Bet su tokiu juoku ponai nori sukelti iš neturtingų žmonių dideles sumas pinigų, prie to, išvyti iš miesto ant pašalpos esančius bedarbius. Kiti nebėgs nuo to, bet atsiras bailių, kurie išgirdę tokį įstatymą nešdinsis iš miesto.

Tačiau bus, ar nebus pravesti tokie mokesčiai, bet dabar jau pasireiškia net juokingi išsireiškimai tarp senbernių. Sako, negali suvaikyti buržuazinės filozofijos, nes nesenai tie patys laikraščiai rašė, kad vedusius, stovinčius ant pašalpos, reikia sterilizuoti, o dabar rašo, kad už nevedimą reikia mokesčiais apta ksuoti. Tai tikra suirutė buržuaziniam proto aparate.

Senbernis

Toronto Miesto Gyventojai Ir Namai

Sulyg mokesčių departamento išduoto raporto, pereitais metais didžiajame Toronte gyveno 638,271 žmogus. Pridėjus jo priemiesčius susidaro netoli 800,000 gyventojų.

Per paskutinius 66 metus Torontas milžiniškai paaugo. 1870 metais turėjo tik 54,736 gyventojus, bet nuo 1930 metų Toronto gyventojų skaičius pradėjo visiškai neaugti. Tik nuo 1934 metų iki dabar paaugo 8,986 gyventojais. Iš to matosi, kad jeigu pirmiau augimas būtų ėjęs tik tokiu tempu, tad per 60 metų pasiektą gyventojų padidėjimą, būtų negalima buvę atsiekti per penkis šimtmečius. Tokiam miestui, kuris milžiniškai klestėjo per paskutinius dešimtmečius, tie keli tūkstančiai dabartinio prieauglio skaitoma noliumi. Iš to matosi, ant kiek kapitalistinis krizis surakino Toronto miesto augimą.

Toronto miestas susidaro iš 133,724 namų, iš kurių 115,029 yra gyvenamieji ir likusieji užimti fabrikais raštinėmis, bažnyčiomis ir kt. Komerciniams reikalams užimtų namų skaičius dalinasi sekamai: krautuvėmis užimti 10,486 namai; fabrikais ir sandeliais, 1,219 namų; bankais ir raštinėmis, 382 namai; garažais ir automobilių gasolino stotimis, 705 namai; privatiniais garažais, 678; hoteliais, 108 namai. Bažnyčiomis užimta 306 namai; įvairiomis mokyklomis, 175 namai; savivaldybinių namų, 192; ir mišriems reikalams užimta 3,252.

Iš bendro gyvenamųjų namų skaičiaus 738 namai yra apartmentiniai. Didesnė pusė užimančių namus yra tų namų savininkai, o kiti rendauninkai. 59,939 namų užimta pačių savininkų, o 47,779 namų yra užėmę rendauninkai. Tačiau ne visi namai yra užgyventi, daugelis iš jų stovi tūščiais. Pasitaiko iki rendauninkas užima namą, tai tenka pabūti tūščiam ir po kelis mėnesius, kartais ir per kelis metus jo niekas nenuomuoja. Tomis pačiomis žiniomis sutraukus stovėjusių tūščių namų laiką ir padarius santrauką, kiek išeitų tūščių namų metiniai, tai praeitais metais buvo sekamai: atskirų gyvenamųjų namų, 2,362; apartmentinių komplektų, 1,203; apartmentinių komplektų esančių ant krautuvių, 1,179; dvigubų namų 486. Iš to matosi, kiek yra Toronte be naudos stovinčių namų. Priežastis—kapitalistinis krizis, kuris darbininkus verčia keliomis šeimynomis užimti vieną namą, o kitus palikti tūščiais.

Praeitais metais už neapsimokėjimą taksų miestas pardavė už $106,317 žmonių nuosavybės, o per visus paskutinius dešimts metų tos nuosavybės buvo parduota už $2,140,086 vertės. Toronto mieste esantieji valdiški namai sudaro milžinišką nuosavybę: parlamento rūmai, universiteto patalpos, uostas, knygynai, muziejai, ligoninės ir kitų valdžios įstaigų patalpos vertinamos $88,866,850 už budinkus ir $69,969,592 už valdišką žemę.

Toronto miestas žiūrint iš religinio taškaregio negali lygintis Montrealui, nes jame nėra tiek vienuolynų, tačiau dvasiški mulkintojai turi gana didelius turtus. Vien tik Toronte esamos bažnyčios vertinamos $22,721,844. Toronto mieste yra dominuojanti religinė sėkta anglikonai, kurie apima 189,281 gyventoją; suvienytos bažnyčios nariai, 123,602; presbyterijonai, 92,709; Romos katalikai, 74,406; hebrejai, 47,775; baptistai, 29,303. Visų kitų religijų nariai sudaro 5,000 skaičių. Žinoma, čia įrašyta ir didelė dalis neinančių į jokią bažnyčią.

Iš virš paduotų skaitlinių matosi, koks yra Toronto mieste turtų pasidalinimas tarp jo esamųjų gyventojų. Tik vieni valdiškų namų turtai siekia beveik netoli po 500 dolerių vertės ant kiekvieno Toronto miesto esamo gyventojo. Bet valdžios turtai, juos sulyginus su kapitalistų fabrikais, bankais, apartmentiniais namais ir kitokiais turtais, yra tik menkniekis. Stambių kapitalistų nuosavybės vertės miesto ponai nepaduoda, bet ją sulyginus su valdiška nuosavybe matosi, kad ji yra milžiniškai didelė. O iš kitos pusės matosi Toronto miestelėnų nubiednėjimo vaizdas—47,779 namai yra apgyventi rendauninkais. Žinoma, kad daugelis ir pasiturinčių žmonių gyvena kaipo rendauninkai, bet iš kitos pusės didelė dauguma mažų namų savininkai yra ant pašelpos stovintieji darbininkai. Tai ir susidaro didelio neturto vaizdas antrame Kanados kapitalistų lizde—Toronte.

Darbininkas

TORONTIEČIŲ ŽINIAI

Rugsėjo 19 dieną, šeštadienį, 6 Denison Ave., Dramos Grupė ruošia perstatyti 4-rių veiksmų dramą "Gadynės Žaizdos." Po perstatymo bus šokiai.

Rengėjai

Toronto Lietuviai Palaidojo Brangią Draugę Vaitkienę

Praeitam trečiadieny Toronto lietuviai palaidojo brangią draugę Uršulę Vaitkienę. Velionė per paskutinius kelis metus kiek jai jėgos leido darbavosi dramos grupėj ir Bangos chore, visuomet parodydama punktualumą ir darbštumą. Velionė, kaip ir kiti darbininkų labui dirbanti žmonės, buvo mėginama per nekuriuos laikraščius diskredituoti, bet ji, būdama ramaus būdo, nieko nepaisė. Tad ji už tai turėjo užsitarnavus pagarbą ne tik pas darbininkų judėjime dalyvaujančius lietuvius, bet ir pas darbininkiško judėjimo simpatikus. Už tad apie jos karstą giminės ir draugai sudėjo 15 vainikų ir jos lavonui esant pas graborių dideliais būriais lankėsi Toronto lietuviai.

Iš kalno buvo manoma, kad diena laidojimui bus nelabai patogi, nes dauguma lietuvių dirba. Tame didžiai apsirikta. Daugelis lietuvių tą dieną išliko iš darbo ir atėjo suteikti draugei paskutinį atsisveikinimą, o jos gyvenimo draugui ir giminėms pareikšti užuojautą. Tokiu būdu susirinko apie 200 Toronto lietuvių. Ne visiems papuolė proga palydėti draugę į kapus, nes buvo per nenumatymą sumažinta transportacija. Tačiau palydėjo draugę į kapus netoli šimtas lietuvių, o kitiems su širdgėla teko grįžti į namus.

Ant kapų atatinkamas atsisveikinimo kalbas pasakė draugės Indrelienė ir Linartienė, o iš draugų, V. Raila ir vienas iš siuvėjų unijos, kuris kalbėjo anglų kalba.

Draugė mirė, bet Toronto lietuviuose pasiliks atmintyje. Labiausiai liūdės jos draugas Juozas Vaitkus netekęs mylimos žmonos; liūdės jos brolis Chicagoje; nemažiau liūdės ir Toronto lietuviai netekę ramios, nuoširdžios vaidintojos ir visuomenės veikėjos.

Lai bus tau, drauge, lengva šios šalies žemelė, kurioje daug nemalonumų pernešei ir žuvai traginga mirčia. O mes likusiejie dirbsime tą darbą, kurį tu gyva būdama su didžiausiu atsidavimu dirbai.

M. Guoba

Jei Kaip, Tai Turės Atsižadėti $500,000

Toronto, Rugsėjo 8. — Mrs. Gus Graziano, kuri mano laimėti lenktynes vaikų gimdyme, dabar gauna nuolatinius grumojimus laiškais ir per telefoną. Del tos priežasties ji žada atsižadėti tų $500,000 ir mesti lenktynes.

Lenktynės prasidėjo po to, kai torontietis Millar mirdamas paliko $500,000 pažymėdamas, kad kuri motina per 10 metų pagimdys daugiausia vaikų, tai tuos pinigus atiduoti. Mrs. Graziano turi jau devynis vaikus.

Pirmiau tokius grumojimus gavo Mrs. Bagnato.

Kas tuos laiškus rašo, policija negali susekti.

Ispanijos Liaudis Išmoko Kariauti Su Fašistais

Ispanijos spaudos korespondentas F. Van Briegel nurodo, kad Ispanijos respublikos gynėjai, bekariaudami su fašistais, išmoko, kaip reikia sutvarkyti visas industrijos šakas ir su tuo padaryti galimumą sekmingai kariauti su fašistais.

Pirmomis karo dienomis milicija ir darbininkai karui medžiagą ėmė iš amunicijos arsenalų, bet jokiu būdu nebuvo galima apginkluoti visus lojalistus arsenaluose esančiais ginklais. Kita, ne visi arsenalai pavyko atimti iš sukilėlių fašistų. Tam trūkumui prašalinti antifašistai paėmė į savo rankas visus amuniciją gaminti galinčius fabrikus, automobilius ir visą sugabiai veda, kaip ir normaliam laike.

Amunicijos gamybą kontroliuoti pasiėmė karo industriniai komitetai. Tie komitetai susideda iš labiausiai darbininkų klasei pasiaukavusių draugų ir numato, kuriuos fabrikus reikia užimti amunicijos gaminimui ir nustato, kokiai ginklų rūšiai ir kiekiui gaminti tinka užimtasis fabrikas.

Katalonijoj amunicijos gamybai yra paimta 12 didžiausių fabrikų ir jie dirba pilnu tempu. Šie fabrikai kontroliuojami pačių darbininkų sudarytų tarybų. Tarp paimtų amunicijai gaminti fabrikų yra didysis Hispano-Sulza automobilių fabrikas, įvairūs chemijos fabrikai, didžiausias Katalonijos geležinkelių ir medžiagų ir vagonų fabrikas.

Kitose Ispanijos dalyse taipgi ginklų fabrikai randasi antifašistų valdžioj. Asturijos didieji ginklų ir dinamito fabrikai, įskaitant Trubia fabriką, kuris yra netoli Oviedo, dirba dieną ir naktį respublikos labui.

Darbininkai, dirbanti orlaivių industrijoj, sulyg unijos sutarties, turi dirbti tik šešias valandas į dieną, bet jie liuosnoriai dirba po 12 valandų į dieną ir tokiu pridedamuoju darbu respublikai suteikia kasdien po tris naujus orlaivius. Apsisaugojimui nuo fašistų orlaivių atakų ant amunicijos fabrikų stogų užkeltos antiorinės kanuolės.

Ispanijoj yra valdžios patvarkymas, pagal kurį kiekvienas amuniciją gaminti nusimanąs asmuo gali būti paimtu į specialę technikų ir inžinierių armiją, bet liaudies fronto valdžiai technikai ir inžinieriai liuosnoriais ateina talkon. Naturaliai karinėj industrijoj valdžia saugojasi sabotažo, kurį finansuoja fašistai. Tam pavojui prašalinti valdžia iš savo pusės paėmė atatinkamus žygius ir nutraukė visus ryšius su tų fabrikų savininkais.

Visos visuomenės aptarnavimo įstaigos, kaip tai geležinkeliai, tramvajai, elektrinės stotys, radio ir telefono stotys yra perimtos iš kapitalistų į valdžios rankas. Karo industrijos fabrikai randasi industrinių unijų ir valdžios rankose. Amatų unijos ir valdžia turi tik balsą tų dalykų sutvarkyme.

Tačiau paimtieji amunicijai gaminti fabrikai dar nereiškia galutiną nusavinimą. Tokio fabrikų užėmimo į valdžios rankas reikalauja kiekvienos kariaujančios valstybės ekonominis gyvenimas. Bet prigulintieji fabrikai asmenims, kurie aiškiai prisidėjo prie fašistų, atvirai yra konfiskuoti ir valdžia niekad nenumato kalbėtis su jais del fabrikų sugrąžinimo arba bent kokio atlyginimo už tuos fabrikus.

Valdžios ir darbininkų priežiūroj fabrikai veikia gana tvarkingai. Katalonijoj, tvarkyti industriniam aparatui, įsisteigus Ekonominė Taryba, kurios užduotis visą industriją pritaikinti prie dabartinių sąlygų. Tam geras pavyzdis, kad Barcelonos tramvajais daroma ta pati apyvarta, kuri buvo prieš 19 liepos, kada ji buvo valdoma ponų, sėdinčių Toronte, King gatvės raštinėj.

Transportacijoj įvesta visa eilė pagerinimų. Traukiniai ateina ir išeina laiku. Nukirtus aukštas algas direktoriams atsirado lėšų pagerinimui pačių darbininkų gyvenimo.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Užmušė Už Viliojimą Sesers

Monroeville, N. J., Rugsėjo 8. —Šiąnakt tapo areštuotas Edward Hubbord, 25 metų amžiaus vaikinas, už nužudymą jaunuolio Heslerio, 20 metų amžiaus.

Žmogžudys pareiškęs policijai, kad minėtą jaunuolį peršovęs už draugavimą su jo 16 metų amžiaus sesere, kuri jo manymu buvus per jauna draugauti su kavalieriais. Kelis kartus jis perspėjęs jaunikį, kad nesilankytų į jų farmą. Jaunikis nepaklausęs ir atėjęs į Hubbordų farmą, kur savo "švogerio" tapo tapo mirtinai peršautas per kaklą.

Sovietų Menininkų Kūriniai Kanados Parodoje

Kanados nacionalėj parodoj, kuri vyksta dabartiniu laiku Toronte, yra išstatyta keliolika meniškų paveikslų, nupieštų Sovietų Sąjungos dailininkų. Paveikslai yra pakabinti ne piešinių galerijoj, bet automobiliams išstatyti pavilijone, nes buvo gauti per vėlai ir tokiu būdu negalima buvo pakabinti juos tarp Kanados dailininkų nupieštų paveikslų.

Tai pirmu kart Sovietų Sąjungos dailininkų paveikslai rodomi Kanadoje. Apie paveikslus ir jų vertę Kanados buržuazinė spauda atsiliepė teigiamai, nes esą labai gražiai padaryti ir vaizduoją reališkumą, tik esą nė vienam paveiksle nesimato luksuso, viskas vaizduoją darbininkų gyvenimą ir jų mainymosi karakterį.

Per Geras Gyvenimas Iškreipė Voveres

Amerikos Suvienytų Valstijų parkų komisija praneša, kad nekurios šalies parkuose esančios voverės išsigimė ir nėra tokios judrios, kokios jos yra gyvendamos miškuose. Būk tai pasidaręs voverių kraujas ne toks judrus. Voverių kraujo sustingimo vyriausia priežastimi skaitomas perlengvai gaunamas maistas, kurį suteikia ponai, suvažiavę į parkus. Esą voverėms maistą daugiausia paduodą ant žemės, del ko joms nereikia karstytis po medžius ir tokiu būdu metai iš metų jos darosi nejudresnės.

Jeigu tėisybė, kad tas vyksta su voverėmis, tai iš to matosi, ant kiek yra išgverę įvairūs ponai. Juk jie jokio darbo nedirba ir delto turi išsigimti. Jeigu reikia gelbėti voveres nuo sugimo, didesnė prievolė būtų bėti ponus nuo sustingimo, tas tik yra galima padaryti statant juos prie fizinio darbo.

Nepaprastas Buržuazinės "Didvyris"

Kanados buržuazinė spauda su didžiausiu išsaukštinimu neša, kad praeitą pa Moose River mainose buvo griūtas Mr. Scadding ir po žeme 10 dienų pereitą tadienį vėl nusileido į mainas, už tai jį pavadina didvyriu, noma, kaip nelaimės įvykio tu, taip ir šiuo metu, jis do į mainas ne dirbti, o tirti ten esamo aukso. Nelaimės įvykus jį išaukštino buržuazinė spauda, dabar pirmą jo žygį dimą vėl mėgina pavadinti vyriškumu. Bet yra daug ninkų, kurie nė vieną kartą buvę užgriūti po žeme, bet kartų, bet jie ir vėl lendą nas. Tačiau apie juos buržuazija nieko nerašo ir nemėgina suteikti didvyrių vardo.

Duktė Laimėjo Bylą Prieš Tėvą

Praeitam Darbininkų numeryje buvo rašyta apie bėgimą iš namų tūlos Florencijos Roberts, 21 metų amžiaus merginos, gyvenančios Lon Ont. Ji pabėgo iš namų kad uždirbdama $12.00 tę pati pragyvendavo ir duodavo $5.00 išlaikymui lingos šeimynos. Tėvas pa lavęs po $2.00 į sąvaitę. Duktė nesutikusi ir pa Tėvas "prasikaltelę" pa teismą. Teisėjui įvykį trūko kelios minutės, bet vo sprendimą paskelbė, 8 dienos. Tačiau teisėjo tas sprendimas išėjo naudai. Sulyg teisėjo sprendimo, uždirbdama gą duktė ne tik kad pakelti tėvui mokamą bet negalinti mokėti tos jos daugiau, kaip du sąvaitę.

Ta byla susidomėjo jaunuolių, kurie savo algą turi atiduoti tėvams pragyvenimo. Galima kad ir kiti panašūs pa lyg bylos nuosprendžio.

Atsibuvo Makedonų Nacionalistų Konvencija

Pereitą sekmadienį Sa Valstijų ir Kanados nacionalistų minties makedonai ronte savo metinę kon Suvažiavo iš Kanados ir nytų Valstijų iš įvairių daugybė makedonų ir tu delę savo demonstraciją. cijoj dalyvavo kunigai, pai ir kiti makedoniški riai.

Makedonų konvencijos buvo vesti kovą už Ma jos valstybės atstatymą dabartiniu laiku Makedo išdalinta tarp Graikijos, vijos ir Bulgarijos, kurios čia didelės žiauraus fašizmo gos. Makedonų buržuazi teroru remdamosi veda už Makedonijos atstatymą kiam darbe randa pase žymėtina, kad ir makedo vencijai mėgino pakenkti slavijos ir Graikijos Ka santieji konsulai. Jie konvenciją Toronto būk tai susirenka kon Bet konvencijoj dalyvavo ronto miesto majoro

MOTERIS PERSKRIDO ATLANTO VANDENYNĄ

Louisburg, N. S., Rugsėjo 8. —Mrs. Markham buvo ušsibrėžus viena iš Anglijos nuskristi į New Yorką. Per Atlanto vandenyną ji perskrido, nors oras buvo nepalankus, bet buvo priversta nusileisti Nova Scotijoj, nes pritrūko jos orlaiviui gazolino. Į raistą ant Cape Breton salos besileisdama savo orlaivį smarkiai apgadino, bet ji liko visai mažai sužeista.

REIKALAUJA NEBOIKOTUOTI KARALIAUS KARŪNACIJ.

Plymouth, Anglija, Rugsėjo 8. —Sir Walter Citrinė, Anglijos Amatų Unijų Kongreso sekretorius, gailiomis ašaromis prašė delegatus neskelbti 24 valandų streiko laike karaliaus Edwardo karūnacijos sekančiais metais, ką daugelis unijų labai remia.

Tačiau Citrine vadinasi save dideliu socialistu.

FAŠISTAI NORI PAIMTI SAN SABASTIAN

San Sabastian, Rugsėjo 9.— Užėmę Irun miestą, fašistai smarkiai puola ant San Sabastian. Baskviečiai nacionalistai nori pasiduoti ir silpnina kovą.

UNIJŲ LYDERIS APIE ISPANIJĄ

Montreal, Rugsėjo 12. — W. Sakeveneles, generalis sekretorius Tarptautinės Unijų Federacijos, pareiškė, kad Ispanijos liaudiui davė tokį kovingumą ir ryžingumą prieš fašistus pa... horiniųjų priešinimasis pagerinimai įmonėms gyvenimo. Jis sakė, kad jeigu fašistai laimėtų ... jį, tai tuoj būtų pasaulinis karas, didesnis negu pereitas.

STREIKAI FRANCIJOJ PRIEŠ NEUTRALUMĄ

Paryžius, Rugsėjo 12.—Francijos darbo unijos vis daugiau ir daugiau spaudžia valdžią, kad ji atsiimtų besališkumo taktiką link Ispanijos demokratinės valdžios ir duotų pilną paramą, kada fašistinės šalys nesivaržydamos siunčia ginklus ir amuniciją Ispanijos fašistams.

Le Havre prieplaukos darbininkai buvo paskelbę vienos valandos streiką. Taip pat 30,000 tekstilės darbininkų paskelbė streiką reikaladami atšaukti neutralumo taktiką.

Sovietų Sąjungos Raudonosios Armijos Manevrai

Maskva, SSRS, Rugsėjo 11.— Minsko distrikte atsibuvo 4 dienų manevrai raudonosios armijos. Interesinga, kad į manevrus buvo užkviesti ir dalyvavo ... atstovai karininkai Čekoslavakijos, Francijos ir Anglijos. Kitos valstybės nebuvo kviestos.

Sovietų Sąjungos kariuomenė ... apripinta vėliausia technika ir ... vadai laike manevrų pareiškė, kad Sovietai trokšta taikos ir niekam nėra pavojaus būti ... Sovietų Sąjungos, ... jei kas ant jos užpuls, tai ... taip pavaišins, kad ... nenorės gyventi, nežiūrint kaip skaitlingas ir stiprus ... būtų.

...kyba Tarp Kanados ir Sovietų Darbininkų Laimėjimas

KANADOS DELEGACIJA IŠVYKO EUROPON

Ottawa, Rugsėjo 12.—Kanados delegacija iš premjero McKenzie King, senatoriaus R. Dandurand ir darbo ministerio N. Rogers išvyko į Londoną del pasitarimo komerciniais ir karės reikalais. Taipgi ši delegacija dalyvaus Tautų Lygos rudeniniuose posėdžiuose Genevoje.

MOROKIEČIŲ KOMANDOS CENTRAS BERLINE

Manchester, Anglija, Rugsėjo 11.—Ceutoj, Tetuane, Laracho ir kituose miestuos ispaniškoj Marokoj, kurią dabar valdo fašistai, Vokietijos naziai turi savo užmaskuotus skyrius, kurie faktinai yra vyriausi krašto valdonai. Visus raportus siunčia ne Marokos valdžiai, o į Berliną Ehes Service (nazių centraliniam komitetui). Taipgi įsakymus iš ... gauna.

Batsiuvis Paieško Darbo

Paieškau batsiuvio ... reikalingas, ar kas žinoj ... siuvio darbą, malonėkite ... nešti man, už ką būsiu ... ir išlaidas atlyginsiu.

J. Klis...
Osebo...

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE
143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA...
Seniausia ir patinkamiausia šipkarčių kontora. Gy... per 18 metų. Šipkartes, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.
S. Heifetz, menedže...